

UYUM'UN TAKİP VERSİYONU, YENİLİK Mİ YİNELEMEK Mİ?

Hilmi ŐEKER*

---

* Yargıç/İstanbul.

Bu çalışmayla temin edilmek istenen amaç, kendisini üçüncü yargı pake-tiyle lanse eden mevzuatının takip hukuku açısından taşıdığı anlamı, takip ve usul hukukunun kaygı ve kodları üzerinden ve sağlıklı okumalarla açığa çıkarmak ve ilgililerin dikkat ve istifadesine sunmaktır.

Bu çabanın bir diğer hedefi ise, yenilik olarak sunulanın meramı ile özü arasında dikkatli bir tur yaparak, onlarla temin edilmek istenenlerle, beklen-tiler arasındaki farkı ortaya koymaktır. Dahası bu çelişkilerin vücuda getirdiği etki ve sonuçları olabildiğince yukarıdan ve cebri icranın umarları üzerinden tartışarak, onlarla baş etmenin veya oluşan krizin nasıl ve ne şekilde aşılacağı konusunda önerilerde bulunmaktadır.

Çalışma gücünü büyük ölçüde eleştiriden almaktadır. Hareketi sağlayan onarcı bu eleştiri, doğruya doğru demeyi ihmal etmezken, gerçeklerle inatlaşan ahkâm ile onun yaratacağı etki ve sonuçların hak ve özgürlüklerle ilişkisini deşifre etmeyi unutmadı.

---

1. KAMU PERSONELİNİ TAYİN TEKELİ / İCRA YÖNETİCİ VE MEMURUNUN SEÇİLME YÖNTEM VE KAYNAĞI:

İİK' nın 1. maddesini değiştiren ilk düzenleme, icra çalışanlarını kaynaklarına ve rol ile işlevlerine dayanarak sınıflandırmaktadır. Buna göre yönetici kadronun seçimini Adalet Bakanlığına bırakan düzenleme, yöneticilerin seçimini bir başka otoriteyle paylaşmayı reddetmektedir.

Yöneticileri, kaideten adliye dışından seçmeyi tercih eden bakanlık, gerektiğinde adli/iç kaynaklara yönelerek, dikey geçişe imkânın kapılarını arala-maktadır. Böylece icra dairelerinin yönetici seçimine kaynaklık etmesine fırsat tanınmaktadır. İç kaynakların tüketilmesine mesafe koyan bakış açısı, koşulların dayatması halinde, deneyimlerin sevk ve idareye katkı sunmasına, hazır bu kadronun takdir marjı kapsamında kullanılmasına onay vermektedir.

Yönetici dışındaki sınıfın, kural olarak iki kaynaktan temin edilmesi düşü-nülmektedir. Bu kaynakların ilki, yeniden atanlardan diğeri ise kurum içinde istihdam edilenlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla bakanlığın devrettiği yetkiye istinaden, Komisyonların belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, her iki kay-naktan kâtip temin etmeleri mümkündür.

İç kaynaklardan temin edilen kâtip sayısının, tahsis edilen kadronun yüzde ellisiyle sınırlanması, yatay geçişle yer değiştirecek personelden boşalacak yerle-rin, sair adli hizmetler üzerinde yaratacağı baskı ve zaafı önlemeye matuftur.

Düzenleme, fiili veya hukuki sebeplerle boşalan yönetici ve kâtip kadrolarına yerel kaynaklardan atama yapılmasına onay vererek, adli hizmetin kesintiye uğra-masını yerinden yönetim ilkelerinden aldığı yardımla önlemeye çalışmaktadır.

Madde, bu haliyle hizmetin sürekliliği için yerel otoritelere boşlukları doldurmaları için kaynaklar üzerinde sınırlı ve istisnai tasarruf imkânı tanımakla, yerinden yönetim olanak ve kabiliyetini artırdığından söz etmek mümkündür. Bu verimli ve olumlu bir gelişme olarak telakki edilebilir. Takdirin ölçütsüz bırakılması, ölçütün es geçilmesi, yetkinin ölçütsüz kullanılma ihtimaline çağrı yapacağını unutmamak gerekir.

Burada gözden kaçmaması gereken, yönetici sınıfın seçimi konusundaki yetkinin şekilde elde tutulmasıdır. Bakanlık bu düzenlemeye dayanarak, icra müdürlüğünü sevk ve idare edecek kadroları seçme ve görevlendirme hakkını korumuş olacaktır.

İcra mahkemelerinin yetki alanı içindeki icra müdürlüklerinin değiştirme yetkisinin bakanlığa verilmiş olması, icra daireleri üzerinden kanuni yargıç ilkesinin ihlal olasılığını tartışmaya açmaktadır. Bireyin, istisnai de olsa nerede yargılanacağını sürprizlere bırakan bu düzenlemenin gizil tehlikelere kaynaklık yapması an meselesidir.

---

2. GEREKÇE KÜLTÜRÜNÜ EGEMEN KILMA ISRARI / TEMELLENDİRMEYLE BARIŞMA / CEBRİ İCRANIN GEREKÇEYİ KEŞFETMESİ:

Gerekçe, meşruiyet aracıdır. Olup bitenlerin yazgısını, temellendirmenin kalitesi ve kantitesi belirler. Liberal ve demokratik genler bunu böyle addeder. Yasama, normlar hiyerarşisinin doruğundan tabanına kadar, bulabildiği her yer ve fırsatta, kamuyla ilişki kuran hemen herkese eylem işlem ve kararlarını temellendirmeyi emreder.

Cumhuriyetin kuruluşuyla neredeyse yaşıt olan bu buyruğun, cumhuriyeti ya da onun şahsında yargıyı demokratikleştirmenin bir aracı olduğu ne yazık ki unutuldu, kamu otoriteleri veya bürokrasi kerameti kendinden menkul işlemlerini temellendirmeyi, ehlileştirmeyi ihtiyaç olmaktan çıkararak, solo yapmayı tercih ettiler. Böylece gerekçe ödevinin kadük, yetmez ve atıl kalmasına içten ve sürekli bir katkı sunularak, hesapsızlık ve içe dönük eyleme vazife addedildi.

Bürokrasinin türevi niteliğindeki icra müdürlüklerinin bu halenin dışında kaldığını savlamak ne yazık ki mümkün değildir. Mahkemelerin kararlarını temellendirme zahmetinde bulunmadığı ya da bu temellendirmenin hukukla yolunu ve aklını ayırdığı bir zamanda, onun uzantısı niteliğindeki bir otoriteden ne yaptığını, eylerken neye dayandığını beklemek abesle iştigal olarak algılandı. Bu okuma biçimi, kendi hayat tarzını, gideceği yönü tayin ederek gerekçesiz eylemeyi varlığının sebebi saydı.

Söylediklerimizin abartı olmadığı üstünkörü bir inceleme veya sıradan bir istatistiğin kanıtlayacağı konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. İcra eylem, işlem ve kararlarının gerekçeyle düeti, burada olup bitenlerin birlikte ve ortaklaşa olarak, bireye toplum ve kamuya münasip bir lisan ve içerikle anlatılmasını amaçlar, avazını her şeyin hukuk içinde cereyan ettiğine özgüler.

Gerekçenin takip hukukunda ödev haline gelmesiyle birey, toplum ve kamuya verilen mesaj özetle şudur: şöyle veya böyle yaşanan her hukuki ilişkiden ya da ilişkisizlikten neşet eden alacak borç ilişkisini çözen takip hukukunun yaşam-mülkiyet ikilisi ile sözleşmeden neşet alacak hakkı arasındaki yarışın çelişkiye dönüştürülmeden halledildiğinin yeterli, doğru, makul, meşru ve hukuki, inandırıcı ve ikna edici argümanlarla ortaya konulduğunun yurttaşta anlatılması amaçlanmaktadır.

Yurttaş veya takip konusu hakla münasebeti olanlara takibin serüveni hakkında meşru ve makul izahatta bulunmak gerekçelendirir. Gerekçe, yürünen ya da gidilecek istikamete tutulan ışıldaktır. Borçlu, alacaklı veya diğer meşru ilgililer sunulan gerekçeye dayanarak ikna olurlar veya alınan malumatın projektörüyle kanun yolu veya savunma iddia hakkına etkinlik ve doğru bir istikamet verirler. Bu ödevden imtina; atiyi görmeyi, mesafe almayı önlemekle kalmaz, bireyin sıfır gerekçeli veya defolu temeller üzerinden kamusal alan ve temsilcilerine olan güvenini de çok geçmeden tüketir.

Gerekçesiz kararların har vurup harman savurduğu, gününü gün ettiği bir iklimin egemenliğindeki takip işlemlerinin yarattığı talan, tahrip ve kirlilikle, kötü şöhretin izlerini silmeye niyetlenen sistem, kararların temellendirilmesini ödeve dönüştürdü.

Yasama, otoritelerin yaslandıkları temellerle aklanmalarına, gerekçeleri aracılığıyla arınmalarına fırsat tanımaktadır. Etrafı saran spekülasyon, yolsuzluk ya da rüşvet iddialarını def etmenin verimli ve etkili bu aracına yaslanan kamu otoritelerinin, hukukla olan sınavlarını vermelerini sağlayacak güçlü, verimli ve etkili bir silahın varlığından söz etmek mümkündür.

Kanun yolunun, rol ve işlevini gerçekleştirmeleri icra ve ya takip işlemlerin ard alanındaki nedencelerin verdikleriyle sahici amacına ulaşır. Aksi halde, yapılan bir haciz veya muhafazanın sebebini belirleyerek sorgulamak, dolayısıyla işlemi aklamak, mahkûm etmek muameleyle helalleşmek ne yazık ki mümkün olmayacaktır.

Gerekçeyi ağzına almayan, hatta yanından geçmeyen pratiğe, gelecekteki işlemlerin gerekçelendirilmesini buyuran Yasama, Anayasa'nın gerekçe bağlamı talep, emir ve talimatlarını senelerdir görmezden gelen icra işlemlerinin, sarsılarak kendine gelmesi birey ve topluma hesap vermesinin zamanı geldiğini yalın ve açık bir dille emredilmektedir.

Gereke adına sevindirici bu açı, işlemlerin kendisine ayna tutmasından başka, işlem, eylem ve kararların meşru, makul ve hukuki öncüllere yaslanarak, hadlerin aşılmamasına, hukukun içinde kalınmasına eşsiz katkı sunulmakta dahası, gerekçeler üzerinden kamu görevlileri ile işlemlerinin ilgililerle helalleşmesi ve denetlenmesi kolaylaştırılmaktadır.

Kör göze parmak bu bakış açısı, yıllardır gerekçesizlikten nemalanan ve düzeni alttan alta kemiren, halden düşüren, bunalıma sürükleyen ya da alenen tehdit eden takip işlemlerini yalın, açık ve buyurucu bir dille uyararak, atılan her adımın hesabını vermeye zorlanmakla, her şeyin eskisi gibi olmaması gerektiğinin sinyalini vermektedir.

Ancak tüm bunların olabilmesi için, gözetim ve denetim makamlarının bir adım öne çıkarak insiyatif almaları zorunludur. İİK 18 maddesinin icra müdürlüklerinden izahat alma takdirlerini gereke kültürünün yerleşmesi amacına matuf kullanmaları, gerekçesiz işlemleri öncelikle usul açısından mahkûm etmeleri, yasamanın bu özlemini gerçekleştirmeye eşsiz katkı sunacağı unutulmamalıdır.

Gözetim ve denetim rol ve işlevindeki zaaf ve gevşemelerin, ayak direten gerekçesizliklerin derinlerden yüzeye çıkmasını zorlaştıracığı gibi, çatlaklara yerleşerek işlem ve eylemleri bozacağı, kuşkuyu mayalanacağı muhakkaktır.

2.ELEKTRONİK İŞLEMLERİN TEŞVİK EDİLMESİ / UYAP'I ENTEGRE VE EGEMEN KILMA ARZUSU:

Uyap'ın egemenliğini tahkim eden bakış açısı, bu ortam aracılığıyla gerçekleştirecek işlemleri özendiren bir yaklaşıma sahiptir. Birçok veri üzerinden bu emelini realize etmeye çalışan yasama, ilaveten klasik süre anlayışını süreyi gün sonuna değin uzamıştır. Bu bakış açısı, gün sonunu mesainin bitimiyle sınırlayan hükümleri istisnaya uğratarken, elektronik başvuruların ömrünü uzatmıştır. Elektronik başvuruların ömrünü uzatan düzenleme, bu yönüyle herkese bu yöntem ve ortamın sunduklarında yararlanmaya teşvik ederken, gelecekteki belirsizliğin yaratacağı uyumsuzlukları denkleme katmayı unutmuştur.

Mesai saati ile gün sonu arasındaki farktan neşet eden avantajdan eşitlerin yararlanmasına imkân veren öneri, elektronik olanaklardan bihaber yurttaş ile plazadaki olanakları katlayan arasında icrai bir fark yaratarak, süreler üzerinden eşitsizliği eylemlerle olarak tetikleemektedir.

Eşitlik ilkesini, sürelerle tehdit eden bu uygulamanın ayaklarının yere bastığından önünü gördüğünden veya halden anladığından söz etmek bugün için mümkün değildir.

Yasama bu mantığıyla, ünü sanı sınırları aşan sistemi yargı düzeneğinin kalbine yerleştirmekle yetinmemekte, bu sistemden yararlanmanın kaplamını, içine takip işlemlerini katacak denli genişletmektedir. Sistem yöneticilerinin sahadan bihaber oluşları ya da pratikle aralarına zamanı almaları, bu dizgeyle uygulamanın aynı dili konuşmalarını güçleştirmektedir. Dahası, uygulama ile Uypap arasındaki her çelişki, makinenin aklından ya da çözüm olarak lanse ettiğinden yana bir seçimle son bulacaktır.

İcra hukuku veya İflas mevzuatıyla ilgisi minimize olan pencere ve butonların, hukuku adalete dönüştürmesi veya alacaklı ile borçlu arasındaki münasebeti adil şekilde yönetmesi, sevk etmesi konusundaki ağır sorun, uyuşmazlık ve kuşkuyla her halükarda zaman el koyacaktır.

Sevk ve idareyi Uypap'a terk eden bu bakış açısı, sistemin dakikliğini ve güvenilirliğini sağlamak bu konuyu kefaletle bırakmaması icab eder. Tüm ödül ve sınır ötesindeki taltiflere rağmen, sistemin işleyişindeki duraksama ve sabrı zorlayan ağırlık, aralarında elektronik başvuru veya onu karşılayan soydaş karar ve işlemlerin kronolojik bağlamı kuşku ve sorunlarla epey boğuşacağını, bu boğuşmanın belirsiz maliyetlere bünyeyi halden ve çekişten düşüreceğini unutmamak gerekir.

Dikkate değer bir yenilik(?) olarak da değerlendirilecek husus, verilerin fiziki ortamda biriktirilmesi ve saklanmasına ilişkin kadim ve klasik anlayışı gözden düşüren düzenlemedir. Bu ahkâm, elektronik verilerin toplanması ve saklanması anlayışını egemen kılarak, dijital var olmayı kurala dönüştürmekte, fiziki tutum ve depolama işini ise tali plana itmektedir. Böylelikle başvuru ile onun sevk ve idaresine dair bilimüm eylem, işlem söz davranışla kararlar elektronik kayıtlarla gözaltında tutulmaktadır.

Elektronik kaydı tutan öznenin bu belleği elektronik imzasıyla onaylaması, onu tutanağa dönüştürmesi, senetle özdeş duruma getirirken, statü kazanan bu done varsayımsal bir gerçek ve doğru olarak dış dünyaya açılmaktadır. Bu tedavül biçimi, onu kaleme alan, onaylayan ve işleme katkı sunan meşru ilgilileri bağlayan önemli ve azımsanmayacak bir dokunulmazlık bahşetmektedir. Elektronik imza ile onaylananın, fiziki imza ile aynı hükmü doğurmasının benimsenmesi, bu şekilde oluşturulan veri yahut nesnenin ispat sahasında mutlak bir rol ve işlev üstleneceği manasına gelmektedir. Yasa yapıcının elektronik ortamda vücuda getirilen verileri senet olarak addetmesi, bu şekildeki nesnelerin anılan madde aracılığıyla senede yüklenen anlam ve güçten istifade edeceğini göstermektedir.

Senede atf edilen hükümlerin kudreti, veri temin kopyalama ve örneklemeye elektronik rezervin kaynak addedilmesi, referans alınma mecburiyeti, onu oluşturanların omzundaki yük veya sorumluluğu bir hayli artırması, sistemin güveni güçlendirecek, zaafı da önleyecek tedbirlere sahip olmasını gerektirmektedir. Öteki ifadeyle bir hayli öne çıkan ve baz alınan bu depolamanın

sahici, güvenilir, doğru ve gerçek addedilebilmesi, bağrılarındaki zaafardan arındırılmasına bağlıdır. Sistemin kara delikleri, senet kimliğiyle hukuk dizgesine katılan bu veriler üzerinden tahmini zor ve aşılması bir hayli güç ilave sorunla, uyumsuzluklara neden olacağı muhakkaktır.

Sistemin, dolaylı da olsa fiziki arşivlemede sebat etmesi, paralel yedekleme ya da elektronik depolama olanağının zaafarını göreceli de olsa ortadan kaldırmaya adaydır. Bu kaideten benimsenen elektronik saklamanın, her şeye rağmen yaşayacağı ya da yaşama ihtimali olan sorunların kısa sürede ve etkili yöntemlerle aşılmasını kolaylaştıracak, verimli ve etkili bir ihtiyattır. Bu ihtiyat, sınırlı da olsa acil çıkışların kullanılmasına imkân verecektir.

Sistemin, niyetlendiği bu yolda sağlam adımlarla yol alması, noksanlarını algılaması, kibirini bırakması, icra etkinliğinin selameti için çok ama çok çalışmasına bağlıdır. Çok çalışma sorunları araziyle işbirliği yaparak, yerinde görmek, belirlemek, içtenlikle anlama ve onlara dumanı tüten sahici çözümlerle karşılaşmakla mümkündür.

---

3. İCRA DAİRESİNİN NAKİTLE İLİŞKİSİNİ SIFIRLAMA GAYRETİ/ MÜLKİYET HAKKININ ZORLANMASI / NEMALAR ÜZERİNDEKİ HUKUKA AYKIRI TASARRUF/ YENİ FIRSAT ALANLARININ İNŞASI:

İcra dairelerindeki yolsuzluk iddialarını azaltmanın çareleri üzerinde kafa yoran yasama, geliştirdiği bu yöntem veya buluşla(?) icra dairelerince tahsil edilen paraların ilgililerine bankalar aracılığıyla ödenmesini sağlamayı düşünür.

Üstelik bu bankayı seçme yetkisinin Bakanlığın takdirine bırakılmıştır. Madde, tercih edilecek bankanın nitelikleri konusunda suskundur. Bu suskunluğu yaratan, takdir marjının dayanacağı ölçütlerin kamuoyu ile paylaşılmamasından kaynaklanır. Bu tabansızlık veya ölçütsüzlük, uygun bankanın seçimindeki kriteri sırra dönüştürecektir. Sırrın, kuşkuyu besleyen özelliği ya da firari genleri, seçimle eş zamanlı olarak spekülasyonları tetikleyecektir. Bakanlığın zan altında kalmaması, bu tercihin hangi sebeplerden neşet ettiğini raporlarla merak eden herkesin bilgisine sunmalıdır. Özü itibarıyla kendisinin olmaması gereken nemayı sahiplenen idarenin, hiç değilse biriken nema konusundaki merakları gidermesi, bu alanı denetime açması şeffaflık söylemini kısmi de olsa destekleyecektir.

Tahsilâtla reddiyat arasındaki sürenin maksimum üç günle sınırlandırılması, ödemenin tahsille eş zamanlı olarak gerçekleştirilmesi gerektiğine dair kabul, gecikmelerden neşet eden kaygıları göreceli olarak ortadan kaldıran hatırı sayılır

bir gelişmedir. İcranın bu söze sadık kalması, tahsilâtları vakit geçirmeden reddiyata dönüştürmesi konusundaki özveri ve maharetine bağlıdır.

Banka ile meşru ilgili arasındaki ilişki ya da alacak transferini talebe bağlı olmaktan çıkararak buyruk, ödemelerin gerçekleşmesini ödeve dönüştürerek gecikmelerin yaratacağı riskleri önleme azmindedir. Parayla fiziki ilişkiyi minimize etmeye eğilimli bu halin, bankalar nezdinde korunan alacakların getirilerinden kimin, nasıl ve ne şekilde istifade edeceğini izahattan vareste tutmuştur.

Meşru ilgili ile icra dairesinin tahsilât ve reddiyat bağlamlı münasebetlerine mesafe koyan bu bakış açısının, yazgısını belirleyecek olan niyetlerle onları ete kemiğe bürüten icraattır. Zaman ve onunla işbirliğine gönüllü icraat yasanın ömrünü biçmeye muktedirdir.

Yüzlerce belki de binlerce ihbar ve şikâyetlerle bu alanın denetime açılmasını isteyen yurttaşın, sağır sultanı ayaklandıran bu feryat ve figanının anılan çözümle yanıtını bulması, kötülerin iyisi olarak telakki edilebilir. Düzenlemeyi tolare edilebilir kılan, ahkâmın bu konuyu duyar oluşundan neşet etmekle birlikte, çözüm olarak öne çıkarılanın bir başına, bu işi kökünden çözen bir karaktere sahip olmadığının ayırt edilmemesidir.

Her şeye rağmen öznelere parayla bağını koparabilmesi her şeyin müsebbibi eğitimsizlik, ekonomik olanaksızlıklar, organizasyon eksikliği ya da politik tercih veya kültürel kodlar vesair gibi kadim edenlerle iyi, sıkı ve daimi bir dostluğa ihtiyaç duyar. Aksi halde su akar yolunu bulur misali, kuşku ilişkiler veya kötü niyet önünde sonunda ilgililerle ilişki kurmanın yollarını keşfederek, yasanın tedbir olarak öne çıkardığı çözümü bir gecede buruşturması ya da boşa çıkarmasıyla sonuçlanabilir.

Anılan paraların ülke genelinde ulaşacağı rakamın büyüklüğü, cebri icradan neşet eden bir getirim alanının İİK 85 maddesi ile cebri icra hukukunun ilkeleri doğrultusunda düzenlenmesi, buraya çöken bulutları nispeten dağıtacaktır. Cebri icranın, meşru ilgililerin yararları üzerine inşa edilen dinamiği, özü itibarıyla alacaklı ve borçlunun tasarrufuna bırakılması gereken nemanın, bu ilişkiyi gözetin ve düzenleyenlere tevdiini yasaklamaktadır.

Liberal desenlerle şekillenen mülkiyet hakkını, epey zorlayan ve meşruluk sorunlarının habercisi bu tonun, hayra alamet olmadığı aşikârdır. Başkasına ait varlık üzerinde fırsat alanları yaratarak, iştahları kabartan bu anlayışın kendisini yasayla peçelemesi, onun sorgulanmasını önlemez. Sevk ve idareyle mahdud bu ilişki tarzının, buradaki devasa kaynağa gözünü dikmesi, mali disiplinin kaygılarına hizmet eden aşkın bir yaklaşımdır.

Demek istediğimiz oylumyla kamuoyunun dikkatini öteden beri celb eden bu devasa potansiyelden nemalanma isteklerinin ardı ve arkasının kesilmemesi, eleştiri itiraz ve şikâyetlere rağmen idarenin burada kalmada sebat etmesi, nemaya

el koyması başkasına ait olduğu münakaşasız paranın getirisini konu edinen tartışmaların sıcaklığını ilelebet koruyacağına tanıklık edecektir.

---

4. BASİT YARGILAMAYA YAPILAN VURGU/ MAKUL SÜRENİN MERAMINI DİLLENDİRME, KAYGILARINI GİDERME/ NOSTALJİ VEYA ROMANTİK OLMAYA MAHKÛM BİR ÇABA:

Yasama, aktüel kaygılarının bir başka izdüşümü olarak telakki edilebilecek bu düzenleme, uzun süredir yargılamanın makul sürede bitirilmesini hedefleyen çabalarını, 6 madde üzerinden icra hukukuna da ihraç etmiştir.

Basit yargılamanın özü itibarıyla teksif ilkesi ile usul ekonomisinin biçimlendirdiği ve takibi olası engellerinden arındırmaya özgülünen yapısı gözetildiğinde, makul süreyle soyut bir çelişkisinden söz etmek olanaksızdır. Uygulamanın basit yargılama vurgusunu hafife alan, teğet geçen ya da umursamayan tavrı, yasamanın bu yargılama yöntemini realize etme arayışın desteklemiştir.

Bu çabaların sonucuna dönüşen birinci paragraftaki basit yargılama usulüne yapılan vurgunun etkisizliği, önüne getirilen “ivedi işlerden sayılma” tümcesiyle görünür, etkin ve verimli kılınmaya çalışılmaktadır. Öteki deyişle basit yargılama usulüne göre yürütülmesi gereken yargılamaların vaad edilenin gerisinde kalması tasavvur edileni bir türlü yakalayamaması, yasa yapıcının icra etkinliklerini konu edinen başvuruların ivediliğine vurgu yapmaya zorlamıştır.

18. madde bu kazancıyla pekiştirilmiş bir paradigmanın sahibi olarak, buradaki işlerin ivedi olmasından ötürü basit usulle yürütülmesini buyurur. Kütlenin hızla sevk ve idaresini savunan bu duruş, sağda solda eylemeyi yasaklayarak doğası gereği çabucak halli gereken uyuşmazlığın hukuki ve meşru kestirmelerle sonlandırmasını salık verir.

Yasa yapıcının yüreğini dağlayan gecikmelerin, ekstra vurgularla nasıl ve ne şekilde önleneceğini, duruşma salonunun aritmatikini oluşturan öznelere bireysel ve kurumsal gayretleriyle hukuka olan bakış ve imanları tayin edecektir.

Tecrübe, ekonomiye at başı giden uyuşmazlıklarla duruşma salonlarının baş etmesi neredeyse imkânsız olduğunu gösterir. Doğal olanı yurttaşlar arasındaki huzursuzluğu tetikleyen, tahrik eden nedenler üzerinde durarak, önleyici çözümleri sistemin dinamosuna dönüştürmektir. Adliyelerin önüne dikilen ve büyüklüğü övünce tahvil eden tabelalarla, bu tabelalara can veren zihniyetin, yasalarla çabukluğu sağlama çabası kürsüde beklenen karşılığı bulması meçhuldür.

Bu iki kere iki dört eder gibi açık, yalın ve kesin bir hakikattir. Dolayısıyla yasamanın kendisini norma dönüştüren bu düşüncesi elbette olumludur.

Ancak bu artının onca engelle baş ederek aradan sıyrılması, uyumsuzluğu ses hızıyla buluşturması veya güvenle sonuçlandırması muhtemelen romantik ya da özlenen bir çaba olarak anılacaktır.

---

5. ULUSLARARASI ANDLAŞMALARIN DOKUNULMAZLIĞI/ CEBRİ İCRANIN ANLAŞMAYLA SINIRLANMASI/ CEBRİ HUKUKUN, DİPLOMATİK AVANTAJLARLA TAHDİDİ/ DİPLOMATİK PLAKALARA MUHAFAZA VE YEDİEMİNE TEVDİİ YASAĞI:

Cebri icra hukukunun yerel unsurlar karşısındaki gövde gösterisinin, sıra yabancı unsurlu uyumsuzluklara gelince sakinleşmesi, sınırlarının aktüel öznelerin, küresel ihtiyaçların veya kapitalist ekonominin yararlarıncaya yeniden belirlenmesinden ya da diplomatik karşılıklılık gereksiniminden neşet eder.

Takibin gücünü ilamlı icrayla sınırlayan, muhafaza ve yediemine tevdiine yasak getiren genel çerçeveye ilaveten, Uluslararası andlaşmaların hükümleriyle dokunulmazlığı tahkim eden bakış açısı, yabancı unsurlu takipler karşısında gerileyerek, diplomasinin müdahalesini kolaylaştırmaktadır. Düzenleme yabancı devlet adamlarını ülkemizde buldukları müddetçe taşıyan ulaşım araçlarının muhafazaya alınmasını ve yedi emine tevdi edilmesini yasaklamaktadır. Bu kesin söylem, kimi takip işlemlerinin zamanla mahdut olarak uygulanmasını, ihtimal olmaktan çıkarmaktadır. Dolaşım özgürlüğünün diploması ile koalisyonu, takibin hareket serbestisini yerinde bir müdahaleyle sınırlamıştır. Burada küresel edenler devreye girerek yerel hukukun etkinlik alanı ile gücünü örseleyerek, mevzubahis kaybı, diplomatik dokunulmazlıklarla peçelemeye çalışmaktadır.

Politik bu tercih, yargıca ve uygulamacıya parlamento kararları hariç olmak üzere, borçlu devlete ait malların hacz edilebileceğine ilişkin tasarruftan meşru ilgilinin haberdar edilmesini salık vermektedir. Böylelikle ülkelerin anlaşmalara yaslanarak cebri icra sürecini kontrollerine imkân tanınırken, meşru ilgiliye dönüşen diplomatik kimliğin kendisine yönelen hukukun, yarattığı olanaklardan uyarılar sayesinde haberdar olmaları sağlanmakta, erişim ve öznel hakkın icra hukuku alanındaki türevinin işlerliğine ivme kazandırılmaktadır.

---

6. BAŞVURU ŞEKLİNİN ÇOĞALMASI/ ERİŞİM İMKÂN VE KOLAYLIĞININ ARTMASI:

---

58. maddeyi yeniden biçimlendiren 9. madde, takip taleplerini hasredilme biçimini, içine elektronik başvuruyu da katacak şekilde genişletmektedir. Buna

göre birey sözlü, yazılı ya da elektronik başvuru yollarından herhangi birini seçerek, takip hakkını kullanma, alacağını tahsil imkânına kavuşmaktadır.

Başvuru portföyünün zenginleşmesi, erişim imkânını besleyen önemli bir gelişme olarak telakki edilebilir. Vekil veya bireyin onca riske rağmen oturdukları yerden tuşlara dokunarak, tasarruf hakkını kullanmaları, tuşlarla barışık olanları bekleyen, makul süreyle dost bir erişim kolaylığı olarak ifade edilebilir.

Bu madde ile getirilen bir diğer düzenleme, alacaklı ile borçlunun tanınması ve teşhisine imkân veren zorunlu bilgilerle, meşru ilgili ya da takibin taraflarına erişmeyi, onlarla sağlıklı bir iletişim kurulmasına imkân veren bilgilerin, kamu otoritesiyle paylaşılmasını sağlayan düzenlemedir.

Anılan düzenleme, takip talebi ile ödeme emrinin özne bağlamı çerçevesini sıkı şekilde çevreleyerek, takibin kişi bakımından makas değiştirmesi, husumet bağlamı sorunlarla, takibin sübjektif sınırlarında muhtemel genişleme ve daralmaları önlemeye çalışmaktadır. Sözün özü, kişiye ait ve onun takip hukuku bakımından teşhisine olanak tanıyan ya da kişiliği ile kimliği üzerinde oluşabilecek kuşku rahatlıkla dağıtılacak en uygun bilgi toplanarak, takip konusu hak ile özneler arasındaki bağ herkesin denetimine açılmaktadır. Alacaklının banka hesap numarası vermeye icbar edilmesi, banka aracılığıyla gerçekleşmesi öngörülen tahsilât veya ödemelerin zamanında ve gerektiği gibi ödenmesini belirlemeye özgülenir.

Borçluya ait adresin, alacaklının takdiri ile belirleniyor olmasının yaratacağı tebliğ, malumat, bilgilendirme ya da tebligat odaklı sorunlar için taşıdığı riskler, varlığını muhafaza etmekle birlikte, bu ödevin sahici bir iletişimi sağlayacak adresi zorunlu addetmesi, bu bilgiyi görülebilirlik koşuluna dönüştürmektedir.

Dikey ilişkiye egemen hukukun icabı olarak, gerçekleşecek vergi veya harçların tahsili için lazım gelen vergi numarasının, kimlik numarasıyla ikame edecek olması, talebin sıradan bir engel ya da bahaneyle geri dönmesini önleyen almaşık bilgi olarak algılanabilir.

Bu düzenleme, özü itibarıyla takip hukukunda başvurunun görülebilmesi ya da dikkate alınıp değerlendirilmesi için lazım gelen en az bilginin teminini hedefler. Hukuk usulündeki gelişmelere koşut bu bakış açısı, takibin başlayabilmesi için gerekli koşullar olmadan takibin konulan eşiği aşması veya bir adım öne çıkması ilerlemesi önlemektedir.

---

6. TAKİBİN KABULEDİLEBİLİRLİK STANDARTLARI AÇISINDAN SINANMASI/ TASARRUFUN ELİMİNE İMKÂNINA KAVUŞMASI:

Son derece önemli bulduğumuz bu düzenlemeyle 58. maddenin aradığı koşulları taşımayan talep ve tasarrufların, ödeme emrine tahvilini yasaklamasa bile, onların reddedilmesine imkân verilmektedir. Bu yaklaşım, her talebin elini kolunu sallayarak ödeme emrine dönüşmesi ya da borçlu aleyhine ciddi bir tehlike olması engellenmektedir.

Takip geleneği, her talebi ödeme veya icra emrine tahvil eden bir pratiğin adıdır. Bürolarda hazırlanan takip taleplerinin, yine burada hazırlanan ödeme emirlerine dönüştürüldüğü herkesin malumudur. Bu bakış açısı, ipleri tasarrufun eline vererek, talebin takip hukukunu sevk ve idare etmesine müsaade etmekten öte, ipleri eline almayı alışkanlık haline getirmektedir. Bu huyun organizasyon eksikliği, alt yapı bozukluğu gibi sorunlarla yaptığı işbirliği, kötü bu deneyimlerin yarattığı devasa sorunların hallini mahkemelere ciro etmektedir. Mahkemeler bu özensizlik ve ihmalden kaynaklanan nedenlerle işini yapmaktan ziyade, sıradan bir denetimle ayıklanabilen hatalarla boğuşan derece icra müdürlüğüne dönüştürmektedir.

Olup bitenleri fark eden yasama getirdiği bu hükümlerle icra müdürüne veya ardıllarına, bir talebin kabul edilebilir olup olmadığına ilişkin ödevini, talebi şekil açısından değerlendirerek sınavasını hatırlatır. Sıradan gibi görünen bu düzenlemenin hedefini bulması, icra müdürlüğünün defolu ya da olgunlaşmamış talepleri ayıklayarak, uyumsuzluk yaratan kusurların kaynağına hapsedilmesini sağlayacaktır. Bu hâkimliklerin sırtına binen sözde uyumsuzlukların önemli bir kitlesini, çekilen sıradan bir set yahut sınavan alelade bir bakışla ihtilaf, şikâyet, itiraz olmaktan çıkacaktır.

Böylelikle müdürlük kendisine gelen talebi 58. maddenin koyduğu standartlar çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutacak, standartlarla barışık veya uyumlu olan talebin eşikten geçerek takibe dönüşmesine izin verecektir. Aksi halde talebin konulan eşiği aşacak olgunlukta olmadığından bahisle reddederek, yoksanan talebi gerekçeleriyle kayıt altına alacaktır. Red veya kabulün gerekçelendirilme mecburiyeti, icra müdürlüğü işlemine meşru ilgililerce yöneltilecek eleştiri, şikâyet ve itirazların sağlıklı şekilde denetlenmesine, takibin bu aşamasının görünmesine imkân verecektir.

Yozlaştırmada mahir pratiğin bu düzeni veya söylemi hayata geçirebilmesi, onu anlamasına her açıdan kavramasına, yaratacağı etki ve sonuçları hesaplamasına bağlıdır. İşini çeşitli vesilelerle başkasına devretmeye gönüllü ve eğilimli, hatta ondan kaçmak için mütemadiyen bahane üreten bir mekanizmada sebat, talepleri test etmeye özgülünen bu düzeneğin hevesini kursağında bırakacağını unutmamak gerekir.

Yargıtay deneyimlerinin, takibin öngörülen standartla uyumluluğunun sınavına işini, icradan alıp mahkemelere vermesi, her talebin dirençle karşılaşmadan, ödeme veya icra emri olarak takibi başlatarak, cebri icranın yaşam,

barınma ve mülkiyet hakkı ile görünen adalet gibi öncüllerle ilişkisi koparılmıştır. Böylelikle deneyimleri de arkasına alan pratikler, kusurlu yapılarına rağmen bağışıklık sistemi epey zayıflayan borçlunun yakasından yakalamıştır.

---

7. TAZMİNATLARIN DÜŞÜRÜLEREK EŞİTLENMESİ/ ERİŞİME GÖRECELİ NEFES ALDIRMAK/ ADALİYE KAPISINI TAZMİNATLARLA KAPAMAK, UYUŞMAZLIKLARI BASKILAMAK, YENİ ADLİYELERLE ÖVÜNMEK:

Mahkemelere erişim, öznel bir hakkın belirlenmesi, sınırlanması veya korunması önündeki engellerin kaldırılması, temizlenmesi azaltılmasıyla mümkündür. Adil yargılanma hakkı, dava öncesi ve dava sırasında bireyin önüne konulan engellerle cebelleşmesini, kan ter ve revan içinde kalarak, mahkeme kapısından dönmesini görünen adalete aykırı bulmaktadır. Dolayısıyla, davalaşmayı riske edecek her ne ise kendisini, kisvelerle örtterek süreci dumura uğratmasının engellenmesi yasamaların güncel ve asli ödevlerindedir.

Hak arama özgürlüğü, iyi niyetle mahduttur. Aralarında iyi niyetin de olduğu birçok değer kendisini dava ve görülebilirlik engeli olarak görerek, her talebin tartışılır, gözetilir ve görülür kılınmasını yasaklamaktadır. Mahkemelerin sahici tartışmalarla iştigal etme, onları çözüme kavuşturma misyonu, usul hukukçularını onca uyumsuzluk arasında en sıcak, en değer ve en sahici olana odaklanarak, sönümlenmesi için çareler bulmaya zorlamıştır.

Arayış kendisini mutlak ve göreceli birçok çözümle karakterize eder. Mutlak engelleri, talebi mahkeme kapısından geri çeviren, davalaşmayı engelleyen ve yargısal diyalektiğe mani olan olmak üzere, üçlü bir tasnife tabi tutmak olanaklıdır. Bu set, öyle veya böyle uyumsuzluk olarak addedilen bir krizin mahkemelerce çözülmesini, içerik ve şekli nedenlerden oluşan bir düzen aracılığıyla kati surette reddeder. Bu demektir ki uyumsuzluk oluşturulan ve kendisini kamu düzeni şeklinde lanse eden sistemin vücuda getirdiği düzenek, böyle bir uyumsuzluğu görmeye tartışmaya ya da dikkate alınması icab eden dara, değer ve çapta görmez. Usul hukukçuları ve akademi malum engelleri, umumiyetle görülme koşulları şeklinde tanımlamayı veya adlandırmayı uygun görür.

Göreceli olarak tabir ettiğim engeller ise, yasal olmakla birlikte araya giren zaman ve koşulların etkisiyle meşruiyet ve hukukiliği tartışmalı hale gelen maniler zinciri veya ortaklığı olarak nitelendirilebilir. Burada diğerinden farklı olarak, sisteme konulan açık ve örtülü öneri, buyruk veya engellerle, birey hak ararken bin düşünüp bir yapmaya zorlanır. İlk bakışta hafife alınan ya da pek önemsenmeyen bu engel aracılığıyla, bireye hak arayışında oldukça dikkatli

olması tavsiye edilir, aşkınlık ihtimalinin vukuunda ise, davacı veya davalıyı bekleyen akıbet münasip bir dille izah edilir.

Bu dil, özünde davacı ve davalıya her talebin karşılanması ya da uyuşmazlığın görülmesinde ısrarcı olunmamasını salık verirken, önüne konulan engelle caydırıcı olmayı elinden geldiğince denemeye kalkışır. Yasama, bazen dava sayısını veya uyuşmazlık potansiyelini koyduğu örtülü bu iradeyle kaynağına hapseder. Çok etkili olabilen bu yaklaşım, bireysel barışı kursağında bırakırken, her an patlamaya hazır yeni risklerin pusu atmasına kaynaklık eder. Böylece geçici olarak geri çekilen uyuşmazlıklar, zaman ve koşulların etkisiyle mutasyona uğrarken, tazelediği kan ve güçle mahkeme kapısını yeniden zorlamakta tereddüt etmezler.

Dolayısıyla sinen uyuşmazlık, sinsi bir şekilde birey ve toplumu en zayıf yerinden yakalayacağı anı kollar.

Fırsatçı bu engel, görecelidir. Bireyi hak arama ve aramama konusunda ciddi bir duraksamayla baş başa bırakır. Yurttaş ya da herkes önüne konulan olasılıkların gücü ve gerçekleşme ihtimalinin eşitliği karşısında zar atmaya zorlanır. Hukuk zara atmayı sevmediğine göre, yasama bireye dayatılan bu akıbeti bertaraf etmesi, hak ve özgürlükleri tehlikeyle yüz yüze bırakan bu olguyu hukuk olmaktan çıkarmak veya tolare edecek bir şekle dönüştürmek, sertliğini alarak etkisiz kılmakla ödevlidir.

Aktüel koşullar ve güncel hukuk anlayışı yasamayı neredeyse tek seçenikle yetinmeye zorlar. Bireyin mahkemeye erişimini sağlamak, meramının gözetilmesi için gerekli olanak ve kolaylıkları tedarik etmek asra yakışan hal tarzıdır. Yasamanın uyuşmazlıkları azaltmak, önlemek veya bitirmek gibi bir ödevi onu almaşık çözümler üzerinde kafa yormaya zorlasa da çözüm diye sunulanın, hak ve özgürlüklerle çelişme ihtimali, yasamaları uyanık olmaya veya optimum olanı bulmaya sevk eder.

Uyuşmazlıkları önlemek, toplumsal barışı temin yasamaların asli ödevidir. Oluşan uyuşmazlıkları adil ve güvenli bir şekilde bitirmek, onun bir başka misyonudur. İlk görevde meydana gelen kırılma veya çözümlerin ikinci alanda sıkışmaya veya daralmaya yol açacağı muhakkaktır. İkinci alanda, ilk ödevin yerine getirilmesindeki ihmal veya kastın yarattığı basıncı, sudan engel veya adil yargılanma hakkını kısıtlayacak veya ortadan kaldıracak engellerle azaltması ya da bertaraf etmesi tahammül ve telafisi zor bir potansiyelin oluşmasına ev sahipliği yapar.

İşte göreceli olarak nitelediğimiz bu engellerin, bireysel uyuşmazlıkları kaynağına hapsedme yeteneği, ilk işlevin zaafarından kaynaklanan çaresizliği ortadan kaldırmaya yönelik yalancı bir çözüm veya önlemdir. Onun kesin ve sahici bir çözüm sunmasının olasılıklara bağlı olması, onu göreceli çare yapan başat nedendir.

Şimdi bu veriler doğrultusunda tazminat mevzusuna dönecek olursak: Tazminatlar özü eğilimleri, suyu huyu itibarıyla davanın açılmasını kısıtlayan ya da zaman, adam ve yerine göre önleyen engel olduğu muhakkaktır. Cebri icra hukuku, hemen her yerde tazminatla eylemeyi, konuşmayı alışkanlık haline getirmiştir. Deyim yerinde ise, icra iflas hukukunun her yerinden tazminat veya teminat fişkırdığını, alacaklının bu güvencelerle desteklendiğini korumaya alındığını söylemek abartı olmayacaktır.

Bu düzenleme, sıradan bir itiraz ve şikâyetin tazminat ve teminatla karşılaşmasını hukuk olarak lanse etmektedir. Cebri icranın yıkıcı ve yıkıcı yalaz ve etkisiyle yüz yüze gelen borçlunun, takibe karşı mukavemetinin etkisiz kalması ya da reddedilmesi, kaybedenin önüne konulan en az yüzde kırklık faturayla, hak arayışı trajediye dönüşecektir. Trajediden kaçış, çoğu kere bireyi, mahkemelere başvuru hakkından feragate veya imtinaya zorlar. Böylece birey önüne gelecek faturanın kabarma olasılığı ile olanaklarını genişletme seçeneği arasında sıkışarak, olanağını genişletmekten vazgeçer. Bu imtina ise çok geçmeden hukuk olarak önümüze konulur.

Seçenekleri değerlendirmek, en uygunun tercih etmek, baskı ve basınçtan uzak bir ortamın varlığını gerektirir. Yasama bu ortamı koyduğu güvencelerle sağlamak zorundadır. İradenin tezahür için ihtiyaç duyduğu koşulları sunmaktan çekinen yasamanın, güven telkin ettiğinden, teminat verdiğiinden söz edilemez. Tazminatların her köşeden çıkması, sürpriz pusular atması, bu güvenliğin yeterince sağlanmadığı konusunda derin kuşkulara yol açmaktadır. Uyuşmazlıkları sönmülemde bir çare olarak görülmesi, adil yargılamanın beklentileri önüne konulan ciddi bir engelin, yine bu görünen adalet misyonu olan yasamanın açmazıdır.

Para cezalarının almaşık mali, politik tercihlerin ya da bütçe araçlarının almaşık araç ve ürünü oldukları bilinmektedir. Uyum paketinin devletin kasasına aktardığı bu kaynaktan vazgeçmemesi, erişimi bu cepheden anlamsız kılan bir başka çelişkidir. Bu aracın hatırı sayılır kalem ve oranlardan oluşuyor olması, öznel hakkın mücadele alanını genişleten, gücünde gerilemeye yol açan ciddi bir engeldir. Özellikle imza inkârı, ihalenin feshi gibi, hatırı sayılır yani icra hukuk mahkemelerindeki uyuşmazlıkların önemli kalemlerinden olan bu ihtilafların sonucuyla ilgili olmaları, borçlu ya da meşru ilgililerin bu davalara tevvesül etmeden parmaklarını şakaklarından ayırmamaya zorlamaktadır.

Burada dikkatten kaçmaması gereken husus, tazminatın erişim engeli olması, hak arayışını önler olmaması ya da gelir kaynak ve kalemine dönüşmemesidir. Günümüz hukuk anlayışı, bütçenin mahkemeler üzerinden oluşturulmasını ve sürdürülebilir bir gelir kaynağı olarak telakki edilmesini önlemekte hatta şiddetle reddetmektedir. Vergi gibi yurttışla toplum arasındaki mali ibralaşma aracına ilaveten, bütçenin yaratılan ek kaynaklarla tahkim ve tahkim edilmesi,

dolaylı vergi, harç ve cezalarla mahkemelerin kapısına kilit vurma ya da gayri-meşru yol ve yöntemlerle hak arayışına zorlamak demektir.

Tazminatların göreceli engel olmaları gerektiğine dair tezin haklılığı tartışılabilir. Özellikle hükümden önce, itirazla duran cebri icranın ilerlememesinden kaynaklanan zararların karşılanma mecburiyeti, tazminatların hoş görülmesini kolaylaştıran etkili edendir. Cebri icra hukukunun çıkış noktası, bir alacağı meşru ve hukuki olabildiğince erken tahsil etmek ya da alacaklının önerilen usul ve süreçler aracılığıyla mümkün olduğunca tam olarak doyurulmasıdır. Gözetilmesi gereken diğer görev ise, anılan süreçte alacaklı ile borçlu arasındaki eşitliği olabildiğince korumak, borçlunun yasal, meşru ve hukuki olmayan dezavantajlarla kelepçelenmesini önlemektir. Sözün özü, borçlunun şahdamarını kesmek veya belini kırmak, cebri icra hukukunun koyduğu hedefler arasında değildir.

Mizanı muhafaza ödevi, alacaklı doyurulurken borçlunun yaşam kaygısını görmezden gelmeyi yasaklar. Bu cümleden olarak, tazminat alacaklının alacağına geç olarak kavuşmasından neşet eden etki ve sonuçların sineye çekilmesini kolaylaştıran amil olarak karşımıza çıkmaktadır. Haksız olma, takibin durması, haksız ve kötü niyetli olma veya kötü niyetli olma gibi olguların tek veya birlikte gerçekleşmesiyle devreye konulan tazminatların, haksız veya kötü niyetli girişimleri önleyen dinamikleri, onların varsayımsal kabullerini mümkün kılmakta, haksızlık ve kötü niyetin belirlenmesindeki riskler ise onların benimsenmesini güçleştirmekte, soru işaretleriyle yaşamalarına ortam hazırlamaktadır.

Alacaklının, duran takipten kaynaklanan kayıplarının, tali alacaklarla minimize edilmesi veya tamamen ortadan kalkması, tazminatların alacağın geç olarak tahsiliyle oluşan kaygıları giderme işleviyle bağını zayıflatmaktadır. Zayıf bu rabıta, tazminatların haklılık katsayısını düşürmekte, onların göreceli hak arayışını önleyen içeriklerini ayyuka çıkarmaktadır.

Yasamanın bu kaygısının adil yargılama hakkıyla karşılaşması, parlamento seksen yıllık bir icraatını günün koşullarına uyarlamaya tazminat-erişim ve hak arama ekseninde yeniden değerlendirmeye icbar etmiştir. Bu gözetme iyi olmakla birlikte, hak arama- erişim ve dava hakkı arasındaki ilişkiyi dört başı mamur şekilde irdelemekten ve herkese hak ettiğini vermekten bir hayli uzaktır. Tazminatların, yüzde yirmiyeye çekilmesine rağmen, tavanın özgür bırakılması, bu alanı kontrol eden riskin her an uyanmasını kolaylaştırmaktadır.

Tavanın etkinliğini koruması, takdiri bu miktarın her an riske dönüşeceği, adil yargılanma hakkının buradaki beklentilerini tuşa getire potansiyelini koruduğunu, yıkıma devam etmeye muktedir olduğunu göstermektedir. Takdiri bu yetkiden neşet edecek miktarın sınırsızlığı, işlerin deneyimlerle yürütüleceği, şekilleneceği manasına gelmektedir. İctihatların, bu konuyu yeterince kavramaktan uzak aklı, onu alacaklı ve borçlunun kişi kimliği gibi değerler üzerinden çözüm üretmeye teşvik ederken, birçok açıdan sorunlu olan tazminatların

akıbeti objektif değer ve parametrelerle bağını kopararak savurmalarına neden olmaktadır.

İçtihatların tazminat konusundaki iradeleri net değildir. Kafası karışık bu deneyimlerin istikrarsızlığı, yasamanın tazminatlarla ilgili düşüncesinin pratiğe yansımaları güçleştirecektir. Aynı dairenin benzer donelerden beslenen gerçekler hakkında yekdiğerini çürüten uygulaması işlerin sorunsuz halledileceğine dair sevinçleri kursaklarda bırakmaya eğilimlidir.

Değişiklik veya yenileşme maalesef, tazminatların hak arama özgürlüğü, ifade hürriyetinin salonlardaki varyantı üzerine konulmuş ciddi bir ipotek olduğunu kavramaktan epeyce uzaktır. Bu alana el atan aklın, kürsü ile meşru ilgili, temsilcileri ile numuneleri oluşma süreç ve platformunun dışında tutması, yabana atılmaması gereken ciddi bir noksanıdır. Kürsüden ve yargı gerçeğinden bihaber öznelerle eyleme huyu, bürokratik vesayetin, tüm vesayetlerin anası olarak işini yapmaya devam ettiğine veya ahkâm kestiğine, gücünü koruduğuna karine oluşturmaktadır. Herşeye rağmen göreceli engellerin eşiği ve ağırlığındaki bu hafifleme ve düşüş, onu engel olmaktan çıkarmamakla birlikte, etkisinde nispi bir azalmaya yol açmıştır.

Alacağa geç kavuşmaktan ötürü oluşan kayıpların işleyen, işletilen veya işletilecek faizle karşılanmasından başka, onu bekleyen sair faturaları ödemek yerine, hak arayışına oracıkta son vermesi, ısrarcı olmaması ya da temyizden sonra bu riski bertaraf etmek için davadan vazgeçmesi, duruşma salonlarının yabancı olmadığı tutumdur. Gerçeğe erişimi taahhüt eden, illa ki hakikat diye tutturulan bir hukuk sisteminin, hatalarından kaynaklanan riskleri, oluşturduğu engellerle bertaraf etmesi, adalet arayışlarını ertelemekten öteye bir anlam taşımaz. İstatistikler, böyle bir görüşün yaratacağı acı gerçeği her gün ve bulunduğu her fırsatta misliyle önümüze koymaktadır.

Böyle bir tablo bize mutluluğun resmini çizemez. Çizemeyeceğini dudaklara takılan tebessüm göstermektedir. Mahkeme kapılarını, erişim engelleriyle yurttaşın yüzüne kapatan, hücum eden yükü davalaşma eşiğini yükseltmekle azaltmayı tasarlayan bir siyaset, eli mahkûm müteahhitliğe soyunmak ve onunla övünmek zorundadır.

---

8. EV HACZİNİN SONU/ BARINMA HAKKININ ANIMSANMASI/ BORÇLUNUN ÜZERİNE ÇULLANAN CEBRİ İCRA MANTIĞINA SON VERME ÇAĞRISI / TALEBİ HACZE DÖNÜŞTÜREN İNAT/ AYAKLARI HAVADA KALMAYA MAHKÛM TEKRAR:

---

a) Göze Kıymık Düzenleme/Uygulamanın Yinelemeyle Uyarılması/ Tekrarı Bekleyen Akıbet:

Sokağın ev haczi olarak adlandırdığı aşkınlığı disipline etmeye adanan düzenlemeyi, yenilik olarak benimsemek olanaksızdır. İİK 82.maddesi, ruhu itibarıyla, borçlunun sözleşmeden kaynaklanan ödevlerine aykırı davranmaktan kaynaklanan müeyyideleri, yaşam hakkıyla sınırlamıştır. Bu sınır haczedilebilecekleri nitel ve nicel açıdan betimleyerek, sınırlandırarak ve belirleyerek istisnaya uğratmıştır. Buna göre bireyin yaşamı için gerekli olan, ekonomik varlığını sürdürebilmesi için elzem olan araç gereç ve eşyaların dokunulmaz kılınarak, cebri icra gücünün dışında tutulmuştur. Dolayısıyla yaşam için gerekli olan eşyaların haczi mümkün değildir. Yasa yapıcının bu konudaki söylemi saltık olmasına rağmen uygulamanın bu söylemle uyumlu bir düşün ve pratiğe sahip olduğunu ifade oldukça güçtür.

b) Ayak Sürten Pratikler/Hafife Alınan Yasama / Fırsat Kollayan Yozlaştırma Geleneği:

Yasama açık ve saltık bu buyruğunun ötelenmesi, hafife alınması sözleşmeden neşet eden yükümlülüğün yerine getirilmemesinden kaynaklanan yaptırımın, şiddetini artırmasına pervasızlaşmasına yol açmıştır. Sözün özü, yasama arzu etmemesine ve cebri icra gücünün dışında tutmasına rağmen, alacaklının icra müdürüyle yaptığı dayanışma ve ittifakın sonucu, yaşam ve barınma hakkını güvenceye alan bu yasak, mütemediyen herkesin gözü kulağı önünde ve gün ortasında çiğnenir hale gelmiştir.

Haczi caiz olmayan bu malların haciz tehdidinden kurtarılması, borçlunun aleyhine olan sözleşmeleri yinelemesine, yenilemesine yol açmakla yetinmemiş, yerine getirilmesi oldukça güç hatta imkânsız bu sözleşmelerin kendisini taahhüdü ihlal veya başka bir suç namıyla mahkemelere taşıyarak, Roma'nın borçluyu alacaklılar arasında parçalayarak, bölüşen o meşhur icrasını andıran günleri anımsatmıştır.

Yargıtay'ın taahhüdü ihlal suçlarının cezalandırılmasını kolaylaştıran deneyimleri, yaşam ve barınma hakkı ile taahhüt arasında sıkışan borçluyu yaşam hakkı lehine sayısız ve ağır ödümler vermeye zorlarken, çok işlevli bir kanepesini,

günlük lokmasını saklayacak buzdolabını veya zorunlu ihtiyaca dönüşen çamaşır makinesini kaptırmamaya ve ayakta kalmaya icbar eder.

Elaleme rezil olmama kaygısı, borçluyu haciz mahallinde sessiz sedasız öne sürülen her teklif ve koşulu kabule zorlarken, onuru ile malı arasında seçim yapmaya zorlanan birey, onurundan olmaktansa ihtiyaçlarından olmayı seçerek, adeta diz çöker. Böylece icra hukukunun insani kod ve huyları vicdani genleri askıya alınarak, hukuk aşkınlıklarla yer değiştirir ya da çapsiz ve hadsiz uygulamalar hukuk diye tedavüle çıkarılır.

c) İcranın sefaleti/Talebe Dayanamayan İşlem ve Kararlar/Sönen Ocaklar/ İctihatlarla İvme Kazanan Hazımsızlık:

İcra müdürlükleri, yasanın açık davetini dinlemez bir tutumda senelerdir ısrar etmektedirler. İstisnai icralar veya insanı gözeten, barınmaya saygılı, yaşam hakkını kutsayan gerçekler bu kaderi değiştiren etkisiz kalemde öte bir anlam taşımaz. Bu olguyu destekleyen ve tetikleyen hatta şımartan bu edenlerin başını içtihatların çektiğinden kuşku ve nedamet duymamak, gerekir.

Yargıtay'ın dumanı tüten deneyimleri, alacaklının her talebinin karara dönüştürülmesini önermeye devam etmektedir. Öteki deyişle içtihatlar, haciz talebinin benimsenmemesini bozma sebebi addetmeye devam etmektedir. Bu, aralarında yaşam hakkına olanak sağlayan günlük yaşamı imkânlı kılan eşyaların da bulunduğu birçok nesnenin herhangi bir hacz edilmezlik testine tabi tutulmadan haciz ve muhafazasına olanak tanımaktadır.

d) Hak Aramaya İcbar/ Duruşma Salonlarında Tüketilen Ömürler:

Aşkın haciz ve zıvanadan çıkan muhafazalar, anılan gücü arkasına alarak meşruyet denemesini devam ettirmektedir. Alacaklının talebini yasaya açık aykırılıkla hacze dönüştüren icra müdürlüğü, yaşam hakkını pratize eden veya ekonomik sürdürülebilirliği riske eden işlemlere hız kazandırmaktadır.

İşlemlerin hükümden düşürülmesi, hukuka aykırı hacizlerin şikâyet yoluyla ortadan kaldırılmasını gerektirmesi, oldukça sarsılan ve ayakta kalmakta güçlük çeken ya da son bir hamleyle toparlanmaya çalışan borçluyu ek külfetlerle hak aramaya zorlarken, haciz ve muhafazaya alınan eşyaların geri dönüşünü neredeyse imkânsızlaştırmaktadır.

Bin bir güçlük ve epey kaynak harcanarak elde edilen malların örselenmesi, örselenenin tamiri ile bunların saklanması ve korunması için gerekli finansman, yeni bir fatura, borç kalem veya külfeti olarak masaya konulmaktadır. Borçluya yüklenen faturaların, ona sebebiyet verenden tahsil edilmesi unutulmakta ya da oldukça pahalı, zaman sabır ve kaynak gerektiren bu işler daha çok, ömür tüketen dava veya davalar zincirine havale edilmektedir.

e) Denetlemekte ve Gözetmedeki Yetersizlik/ Umarsızlığın Yarattığı Şımarıklık/ Memurla Yer Değiştiren Yargıç/Keyif Çatan Aymazlık/ Dur Durak Bilmeyen Uyuşmazlıklar:

İcra mahkemelerinin şikâyetin kabulüyle sonuçlanan hukuka aykırı işlemlerin hesabını sormakta akim kalmaları, talebin, haciz muhafaza, içtihat ve denetimsizlikle yaptığı koalisyonun netice almasını kolaylaştırmakta, yaptığı yanına kar kalan talep ve işlemlerin ibralaşmaktan kurtulması, onların kendilerini her seferinde yenileyerek çoğalmalarına, güçlenerek ilerlemelerine ışık yakmaktadır.

İcra hâkimlikleri ile rutin denetimler, kol kırılır yen içinde kalır misali hukuku ağır şekilde ihlal eden, yaşam ve barınma hakkını hafife alan uygulamaları ortadan kaldırmakla birlikte, bu aşkınlığın hesabını sormayı görev tanımını dışına çıkarmaktadır. Sıradan bir istatistik icra dairelerinde hukuka aykırı işlemlerin sahici veya efektif bir denetime uğramadığını, basmakalıp, rutin murakabeyi elini kolunu sallayarak geçtiğini ya da gözetilmediğini görecektir. Hukuk herkesçe bilineni, maruf ve meşhur olanı ispatını külfet olmaktan çıkarmaktadır.

Bunu bilen işlemler, azgınlaşmakta icra hâkimliklerini şikâyetle iptal edilene ortadan kaldıran veya düzeltilen işlemler üzerinden icra memuruna dönüştürmekte, memurun hâkimle fonksiyonel açıdan yer değiştirmesine yol açar. Hâkimlerin icra işlem, eylem ve kararlarını denetleyen ve onları hukukun içinde tutan ya da hukukun içine çeken otorite olmaları, icra memurlarının hukukla uyumsuz, çelişen pratikleriyle her açıdan ve mütemediyen mücadele edilmesini gerektirir.

Gelinen nokta, yargıcın icra müdürlüğüyle yer değiştirmesine yol açmakla kalmaz, hukuka aykırılıkları hukukun içine çekme, aşkınlıkları dizginleme gayretlerinden ötürü, üretilen yapay uyuşmazlıklar, mahkemelere erişim ve sübjektif hakkın korunması taleplerinde istenmeyen patlamalara yol açar. Aşkın pratiklerin oluşturduğu potansiyeli eritecek, bir yargı aygıtı oluşturmak, mütemediyen doğuran ihtilaflara yargıç ve salon yetiştirmek seraptır.

f) Hiç kimseye Eyvallahı Olmayan Uygulama/Sırtan İşlemler:

İcra müdürlüklerinin denetlemek ve gözetlemekle ödevli otoritelerin yaşam hakkını tehdit eden haciz ve muhafazalar karşısındaki suskunlukları, uygulamanın zıvanadan çıkmasını tetiklemiştir. Bu tahrik tarzı, icra müdürlüklerinin yasayla bağını koparan uygulamalarını şiddet ve hızında önlenemez bir yükseltiye yol açmıştır. Öyle ki, icra müdürlükleri yaptıkları işlemi, alacaklının bu işlemin sonucundan kaynaklanan etki ve sonuçları üstlenmesiyle meşruluk kazanmaları için yeterli addetmiş, idari, cezai ve hukuki sair sorumluluklarını hatırlamaz olmuşlardır.

İçtihatların yanlıştan dönmeye izin vermemeleri, öğretinin yanlışı yapanın hatasını telafi etmesini sıcak karşılamaması, hataların mahkemeye taşınmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu görüşün icra işlemlerine egemen akli sarması ve akli esir alan bu edenin, sorumluluğu başkasına havale kolaylığıyla ittifak kurması, düzeltme ve onarmanın maliyetini bir hayli kabartmaktadır.

Öteki deyişle, ezberlenen ve hemen her haciz tutanağının başköşesine yerleşen “ sorumluluk bana aittir, malların haciz ve muhafazasını talep ederim” şeklinde ya da türevi cümlelerle kendisini lanse eden ifade, icra müdürlüğünü rahatlatmakta, denetimi gereksiz ve işlevsiz kıldığı varsayılan bu cümleden kuvvet ve güç alan işlemlerin frenleri boşalarak, bulunan her malın niteliği ve niceliği göz ardı edilerek, haciz ve muhafaza seline kapılmaktadır.

Sihirli bu cümle, en kötü ihtimal yapılan her işlemin gerekiyorsa bir sonraki durakta yakınma, itiraz ve eleştirilerle ortadan kaldırılmasını garanti ederken, haciz ve taleplerin hukuka aykırılıklarından kaynaklanan erozyonun yarattığı tahribatın mesuliyeti, icra müdürlüğünün omzundan kalkmakla(?) gerisi kolaylaşarak, aşkınlık sıfır riskle, ipini çözmüş alışkanlığa dönüşmektedir.

g) Eski Tas Eski Hamam/Huylu Huyundan Vazgeçmez:

Yasama, olup bitenler karşısındaki her türlü kaygısızlığın yarattığı fevranı duyarak, önceki hükümleri göze kıymık, cebri icra şemasında konuşlanan her otoriteye, sıfatları ne olursa olsun anımsatmayı zorunlu gördü. Bu anımsatma, yaşam hakkını tehdit eden cebri icra işlemlerine tevessül edilmemesi şeklindeki hükümlerin tekrarı biçiminde kendisini gösterdi.

Yasama talepçiye, yaşam ve ekonomik istikbal için gerekli ve zorunlu nesnelere uzak durmalarını, icra müdürlüğüne haciz taleplerinin süzgeçten geçirilerek karara dönüştürülmesini, hâkime borçlu ve ailesinin yaşam ve geçimi için zaruri olanı bularak, ona ilişkin eylem ve işlemleri mahkûm etmesini, zorda kalanın taahhüde aykırı eyleminin cezalandırılması isteklerine mesafeli olunmasını, İçtihatlara da yaşam hakkını koruyan, insanın olanaklarını çoğaltan icra işlemlerini betimleyerek, hukuksuzluğun emsal olma arzusunu engellemesini tavsiye etmektedir.

Yasama, bu güzergâhta sıralanan belli başlı öznelere yararlarını gözetirken, borçlu ve ailesinin de yaşam hakkına saygılı olunması için lazım gelen en az önlemlerin alınmasını buyur. Habis gelenekler, 2500 sene evvel borçluyu nehir kenarında uzuvlarına ayıran ruhun, bir başka giyit veya kimlikle günümüzde icraatlarında vücut bulduğunu göstermektedir.

h) Haciz Edilebilirliğin Sınanması Ödevi(16):

Bu başlığın en önemli vurgusu, haciz ve muhafaza taleplerini disipline eden bir mantığı egemen kılma isteğidir. Yasama, alacaklının hemen her isteğinin, haciz ve muhafazaya dönüştüğünün bilincindedir. Kontrolsüz ve aşkın haciz ve muhafazaların yarattığı toplumsal huzursuzluğu fark eden yasama, koyduğu kuralla içtihatların aksine haciz ve muhafaza isteklerinin, hukukilik ve meşruluk açısından sınanmasını buyurur.

Yargıtay'ın taleplerin hukuki denetime tabi tutulmasını reddeden yaklaşımının şımarttığı taleplerin boşalmaları, borçluları yaşamakla ödemek arasında yaşamaya eylemeye zorlamıştır. Hadleri epey zorlayan uygulamanın, bu düzenlemeyle zabtu rapt altına alınması, alacaklıyı yaşam ve barınma hakkına saygıya davet ederken, icra müdürlüğünü de olur olmaz her haciz isteğini buyur etmekten kaçınmaya çağırır.

Daha somut olarak, aralarında borçlunun beden gücü ile mesleğinin idamesi için gerekli olanlarla, barınma için zorunlu konutu konusunda alacağı kararı gözden geçirmesi, göreceli haciz kararlarını buna göre oluşturması ödev haline gelmiştir. Esasında öteden beri var olan bu sına tertibatı, mutasyona uğratarak işleme kılınmıştır. Bu hatırlatmadan sonra, yargıçları bekleyen ödev, yasamanın bu iradesinin yaşama geçirilmesi konusundaki uygulamaları yakından izlemek, hukukla bağdaşmayan uygulamalara son vermekten başka, habis uygulamalara imza atan kamu personel hakkında kendiliğinden kanuni gereğine tevessül etmektir.

---

9. MUHAFAZA KONUSUNDAKİ ZAAFLAR/ MUHAFAZANIN YAZGISINI ALACAKLIYA BIRAKAN ANLAYIŞIN İDAMESİ/MİKRO YÜKLERİN EKONOMİYE YÜKLENMESİ (17):

---

88. madde gereği hacz edilen malların muhafazası kuraldır. Muhafaza dışındaki bir önlem istisna addedilmektedir. Alternatif bu çözümün işlerliği alacaklının tekelindedir. Buna göre, hacz edilen mal, alacaklının muvafakatiyle, geçici olarak borçlu veya üçüncü kişiye yediemin sıfatıyla teslimi olanaklıdır. Bu bakış açısı, muhafazanın alternatifini belirleme tekelini alacaklıya bırakmaktadır. Alacaklının ödün almadan veya avantaj elde etmeden böyle bir seçeneği işler kılması ya da bu avantajı karşılıksız bırakması neredeyse imkânsızdır.

Biz, alacaklı ile borçlu arasında olan ve korunması gereken hukuka göre, muhafaza dışı önleme başvurma tekelinin, meşru ilgililerde değil sevk ve idareyle ödevli otoritede olması gerektiğini düşünüyoruz. Kontrol yetkisinin, dengeyi

sağlayan normlarla sınırlanması, oldukça zayıf konumdaki borçlunun yazgısının alacaklıya yekten ve tümünden bırakılmasını sakıncalı bulmaktadır.

Muhafazanın haciz baki kalmak koşuluyla, borçlu veya üçüncü kişi eliyle yürütülmesinin tahsilâtın kısa sürede ve verimli şekilde gerçekleşme olasılığını bir hayli kısıtlamaktadır. Dolayısıyla yanların görüşü saklı kalmak kaydıyla, teslim ve tevdiye karar verme yetkisinin icra otoritesine bırakılması, mahcuzun işletilme ve ekonomik döngü dışında kalmasından neşet eden sayısız riski önleyecektir. Şimdi bu ihtimal, alacaklının iki dudağı arasında çıkacak iki kelama teslim edilmektedir.

Bu son derece önemlidir. Muhafazanın maliyeti ile borçluya teslim arasındaki fark veya riskin hesabının sadece alacaklıya bırakılması işletilmeme ile işletme riskinin toplamından oluşan zararın, birey ve kamunun sırtına yüklenmesinden başka bir anlam taşımaz. Muhafazanın hüsrana sonuçlanma ihtimali, bu şekilde depolara terk edilen mahcuzun başkasına veya çöpe gitme ihtimalini yakınlaştırmaktadır. İşi yanlar arasındaki denge ve eşitliği koruyarak, meşru bir tahsilâtı mümkün kılmak sınırlı devlet gücünün, büyüklüğüyle uyumlu çareler düşünmesi ve buna uygun davranması, ekonomilerin sırtındaki mikro ve bireysel yükü hafifletmiş olacaktır.

---

10. YENİ RANT ALANLARININ İNŞASI/ SORUMLULUĞUN DARALTILMASI/MÜLKİYET HAKKININ EL DEĞİŞTİRMESİ/MİDESİNİ SIVAZLAYAN YEDİEMİNLER(17):

Hukuka aykırı cebri icra işlemlerinden özellikle haksız haciz ve muhafaza, son halkasını borçlunun oluşturduğu bir maliyet, zarar dağılımına sebep olmaktadır. Muhafaza, alacaklıyı doyurmak amacıyla haciz edilen malların satışa hazır vaziyette tutulması, değerinden yitirmemesi, hatta değerlendirilmesi için başvuru bir koruma işlemidir. Bu işlem, özü itibarıyla satışa değin malın mahfuzunu hedeflemekle birlikte, uygulamanın bu amaçla bağdaştığını söylemek nafiledir. Her açıdan borçluyu çevreleyerek soluğunu kesen, adım atmasını önlemeye matuf cebri icra, meşru olmayan eylem ve işlemlere bürünerek, muhafazayı paraya kavuşmanın efektif ve verimli aracına evirmektedir.

Alacaklı, haciz ve muhafazayı bir baskı aracına dönüştürmesi, malın satılmazsa bile muhafaza edilerek, bireyin yaşam alanını daraltmasını hedeflemektedir. Bu aşamadan sonra sıradan bir depoya kaldırılan mallar, belirsiz bir döneme değin burada çürümeyi beklerken, muhafaza amacından saparak çürümeyi sağlayan bir araçla özdeşleşmektedir. Muhafaza malların korunmasını hedeflerken, mahcuz oldukça elverişsiz bir ortamda, değerini kat be kat

aşan saklama ücretleri karşılığında, çoğu kez geriye dönüşümsüz emtia haline getirilmekle başka amaçlara hizmet edilmektedir.

Yediemin ücretlerinin takdiri olması, takdirdeki isabetsizlikler mallar satılsa bile elde edilen karşılıkla, herkesten önce yediemin doyurulmaktadır. Böylelikle cebri icra alacaklı, müdürlük ve yedi emin üçlüsünün oluşturduğu girdapta kaybolmakta, takip işlemleri alacaklıyı doyurma, borçların tasfiye amacından tamamen uzaklaşmaktadır.

İcra müdürlüğünün bu özensiz ve sorumsuzluğunun gereken denetimden sıyrılması veya sınıanmaktan uzaklaşması, alacaklı ile borçlunun menfaatlerini gözetmesi gereken işlemlerin, aşkın tutumuyla, yaşam için gerekli olan mallar bir başkası için sömürü konusu emtia haline gelmektedir. Birçok kişi ve kurumun iştahını kabartan bu malların tabi olduğu düzenin varlığını koruyor olması, sömürü konusundaki kaygıların süreceğini göstermektedir. Yedi eminlerin işlerini ardıllarına ciro hakkına haiz olmaları veya disipline edilmesi gereken kurumların alt yediemin aracılığıyla işlerini yürütmelerine tanınan imkân, denetimdeki akamet pastanın paylaşmaya devam edileceğine kanıt oluşturmaktadır.

Yediemin ücretlerinin borçluyu ve mülkiyet hakkını pervasızca ihlal ve tehdit eder irtifaya ulaşması, çıkırından çıkan ücret politikasının frenlenememesi, kontrol mekanizmasının işlerliği konusundaki açıkların varlığını koruması, yeni yedieminlik hükümlerinin rantiyeciliği teşvik eden pratiği, borçlu için çanların çalmaya devam edeceğine delalet eder.

Alacaklının, nihayetinde borçlu tarafından finanse edilecek bir meblağı fazlasıyla ödeme isteği, muhafazayı teşvik etmekte, taşıma saklama konusundaki marjıslık ve özgürlük, her halükarda yedieminin aşkın eylemlerle kendisine yeni bir gelir alanı yaratmaktadır. Bu yenilik değil, eski hükümlerin mutasyona uğrayan haliyle hayatımızdaki yerini pekiştirilmesi, borçlunun mülkiyet hakkının iyice kısıtlanması, ortadan kaldırılması manasına gelir.

Alt yedieminliğe verilen cevazla, pasta yeni sahiplerini beklemektedir. Bu haciz ve muhafaza işlemlerinin yatırımın gözdesi olacağını göstermektedir. Yatırımın, kamusal kaygılarla ne denli uzlaşacağı ya da hedef ve amaçlarının nasıl denkleştirileceği ayrı bir münakaşa konusudur. Muhafazayı yüklenen özneler arasındaki sorumluluktan neşet eden uyuşmazlığın çözümündeki açmazlar, yeni tartışma sahaları ile yeni uyuşmazlıkların bizi beklediği manasına gelir.

---

10. YOK OLMAYA MAHKÛM MİLLÎ SERVET/ ÇÜRÜĞE ÇIKAN EKONOMİK DEĞER:

Haksız ve yersiz muhafazalar ya da amacından sapan haciz uygulamalarını bekleyen bir diğer husus, korunmak amacıyla yediemine tevdi edilen malların sahipsiz ve işlevsiz kalması durumunda onları bekleyen geçici yazgıdır.

Yeni düzenleme aralarında kaymakamlık, belediye, baro, icra müdürlüğü ile ticaret odasının bulunduğu bir oluşum, satılmayan malın yedi emine devrine karar verebileceği gibi, haciz ve muhafaza edilip de bu işlevini yerine getiremeyecek denli kayba uğrayan ya da ekonomik ederi sıfırlanan mahcuzların, borçlu tarafından alınmaması halinde çürüğe çıkarılması, öteki deyişle imha edilmesine onay vermektedir.

Yasa, hukuken muhafazasına gerek duyulmayan mahcuzların meşru ilgililerine iadesi için imkân ve kolaylık tanıyarak, onların evvel emirde alınması için önel tanınmasını öngörmekte, bu önelin suskun geçirilmesi ya da malların alınmaması halinde satılarak karşılığının muhataba ödenmesini düzenlemektedir.

Ancak muhafazanın anlamını yitirmesi ya da hukuki gerek olmaktan çıkması, bu önlem veya çözümü gerekli kılan yegâne olgudur. Bu olgunun soyut kavramla ölçütlenmesi, altının icra müdürlüğü tarafından doldurularak biçimlendirilmesine cevaz vermektedir. Bu önemli bir güvene tekabül eder. Güvenin somut, hukuki ve meşru temellere istinat etmemesi yasama ile icra otoritesi arasında güven bunalımına neden olmaktan başka, mülkiyet hakkının geleceği açısından ciddi bir tehlikeye işaret eder.

Bu düzenin tebligat usulsüzlükleri ile aşkın hacizlerle yaptığı işbirliği onların süresi içerisinde değerlendirilmemesiyle çürüğe çıkarılma ihtimali, bu yolla bireysel mülkiyetin toplumun malvarlığını tehlikeye atan ya da anayasa tarafından güvenceye altına bireysel mülkiyetin milli israfa dönüşeceği sin-yalini vermektedir.

---

11. BANKALARLA MÜCADELE/BÜYÜK SERMAYENİN CEBRİ İCRAYI İŞLEMEZ KILAN LİSANI/ KİSMİ BAŞARI(18):

---

a) Bankaların 89 madde bağlamındaki Rol ve İşlevi:

89. madde, borçlunun üçüncü kişilerdeki mal, hak ve alacaklarının hacz edilmesini güvenceye alan özellikli bir haciz kurumu olarak tasarlanmıştır. Böylelikle aralarında bankalarında olduğu kişi ve kurumlarla hukuki ilişki kuran borçlunun, meşru ve hukuki bu ilişkiden neşet eden alacak, hak ve

mallarının belirlenerek, alacaklının doyurulması için icra müdürlüğüne tevdi sağlanmaktadır.

İcra müdürlüğü bu rolünü, umumiyetle hazırladığı ve uygulamada kendisini haciz ihbarnamesi olarak lanse eden müzekkereyle gerçekleştirmektedir. Borçlu ile ilişki veya ilişkisizliği savlayan takip dışı üçüncü kişilerin tavır ve reflekslerine göre, her biri hukuken farklı etki ve sonuçlar yaratan haciz ihbarnameleri, gösterilen tavır veya üstlendikleri rol ve işleve göre üçe ayrılarak tanımlanırlar.

Birinci, ikinci ve üçüncü haciz ihbarnameleri, sırasıyla alacağın belirlenip sınırlanarak icra dairesine, öngörülen süre zarfında tevdi veya teslimini erek edinirler. İcra müdürlüğünün, borçlu ile takip dışı kimse arasındaki hukuk icabı tahakkuk ettiği varsayılan alacağın, tahakkuk edip etmediği üçüncü kişinin itiraz, şikâyet veya eleştirileriyle uyumsuzluğa dönüşmeleri muhtemeldir.

Mevzubahis uyumsuzluk; ya alacağın müzekkerenin tebliğ anında tahakkuk etmediği ya da böyle bir ilişkinin inkâr edilmesi, ilişkisizliğin varlığı yahut tebliğ sorunlarından ötürü teslim ödevinden ayrık olduğunu eksen alan savunma veya yakınmadan teşekkül eder.

Özellikle bankalar söz konusu olduğunda, borçlu ile banka arasında, bankacılık mevzuatından kaynaklanan ilişmezlik yorumlarına dayanılarak yaratılan ihtilaflarla, 89 maddenin işlemediği saltık ve örtülü bir dokunulmazlık alanı inşa edilmektedir. Bu alan, borçlu/mudi ile banka yönetiminin sıradan, örtülü bir anlaşmasıyla vücuda gelirken yaslandığı mevzuatla sorumsuzluğun adeta cirit attığı bir ilişkiler ağına evrilmektedir.

b) Bu rolün, bankacılık yasasına dayanarak işlevsiz bırakılması/Hükümden Düşüren Yorumlar:

Bankaların hikmetinden sual edilmez tavrı, kendisini özellikle Bankacılık Kanun'una yaslar. Bu metne dayanan kimi bankalar, mudi/borçlu ile aralarındaki ilişkinin sır ve giz olarak tanımlandığını, tanımlı ve sınırlı bu alanda belli öznelerle yaşanan veya girilen ilişkinin herkesle paylaşamayacağını, paylaşılmasının yasaklandığını savlanmaktadır. Dolayısıyla özellikle 89. madde gereği, borçlunun banka ile sözleşme gereği girdiği hukuki ilişkinin içeriği ile bu içeriğin yönettiği cari hareketlerin üçüncü kişilerle paylaşılması eylemli olarak engellenmektedir.

Bu bakış açısı, özel bu ilişkiyi, icra müdürlüğü ile paylaşmamakta direnmektedir. Böylelikle, Bankacılık Yasası, devletin cebri icra gücünü açık bir yasak olmamasına rağmen özel bir ilişkinin ilgi ve egemenlik sahasından bir hayli uzak tutmakta, onun gücünü bu alanın dışında tutmayı tercih etmektedir. Biz, cebri icranın bu yasak kapsamına alınmasını gerektiren özel bir hüküm bulunmadığını, gizli kapsamına icra etkinliklerinin katıyen alınmaması gerektiğini iddia ediyoruz.

Aksi halde banka ile borçlu mudinin anlaşarak, cebri icra yasağını yasalara aykırı şekilde genişletmeleri ya da takip hukukunu kontrol etmeleri olasıdır. Bu alanın denetlenememesi daha doğrusu ilişkiyi kuran nesnelere giz ve sır olmaktan ötürü sınanma olanağından mahrumiyeti(?), ihbarnameleri kaynağına hapsedmekte, kaynağından çıkanların ise icra müdürlüğüne dönmelerine neden olmaktadır.

Bu yolu denemekten kaçınan veya tercih etmeyen bankaların bir diğer taktiği, müzekkere ya da ihbarnamenin kendilerince tebellüğ edildiği anda, borçlunun bankada haczi kabil alacağıının bulunmadığına ilişkin beyanlarıdır. Bu açıklama, çoğu kez kuşkuyla kalmakta veya ikna etmekten uzaklaşmaktadır. Kuşkuyu tetikleyen, bankaların mudi ile yaptıkları örtülü anlaşmalarla, müzekerleri karşılıksız bırakmaları veya hükümden düşürmeleridir. Bu ihtimalde, ihbarnameler ne hikmet ise bir türlü alacağı yakalayamamakta, ya öncesi veya sonrası bir zamana denk gelerek, alacağı es geçmekte veya alacak istenilen zamanda tahakkuk etmemektedir.

c) Yargıtay'ın tutumu/ Öğretinin İçtihatlarla İttifakı/ Cebri İcranın Boşa Çıkarılması:

İhbarname ile tahakkuk eden alacağın her defasında yekdiğerini teğet geçmesinin önünü alan hükümlere tesadüf etmek neredeyse imkânsızdır. İmkânsızlığı yaratan ilk amil, bu durumu içtihat olarak lanse eden veya kutsayan sözde bilimsel görüşlerdir. Bu bilimsel görüş(?) veya literatürün kim ya da kimlerden neşet ettiği, sahih ve güvenli bir güzergâh izleyip izlemediği, bilimsel bir öze sahip olup olmadığı uygulamayı ilgilendirmekten uzaktır.

Pratikler, istisnalar hariç her önüne geleni ya da yıllardır köşe başlarını tutan ve her dedikleri hükme dönüşen görüşlerle, eylemeyi alışkanlığa dönüştürmüşlerdir. Bu alışkanlık, aralarında banka ile icra müdürlüğü arasında cereyan eden ve mudi borçlunun borcunun ödenmesini üstlenen ihbarname, tahakkuk anında tebellüğ edilmediğinden, tebellüğden sonraki alacağın da, tahakkuk etmediğinden ötürü haciz dışında bırakılmaktadır. Böylelikle, ihbarnamenin tebellüğ anında olmayan alacaktan ötürü, ihbarname işlevsiz ve karşılıksız kalırken, sonraki alacakların haczedilebilmesi ihbarnamenin tazelenmesine endekslenir.

Böyle bir olasılıkta haczin imkânı yoktur. Bilimsel görüş(?) tutarlı olmayan özellikle icra müdürlüğü ile dikey ilişkide korunması ve bulunması gereken doğruyu söyleme, tutarlı davranma, iyi niyetli eyleme yükümlülüğünü askıya alırken veya görmezden gelirken, cebri icra yasağını, yasalara aykırı bir şekilde bankalarla sınırlı olarak genişleterek bu davranışa yasal ve meşru bir görüntü vermeye çalışılmaktadır.

Böyle bir tabloya hükmün karşı koyması, bilimsel görüş ve yargı pratiğinin kadim dostluğu çoğu kez onay vermez.

Gelelim yargısal içtihatlarla, yargısal deneyimlerin duruşma salonları üzerindeki vesayeti tartışmasıdır. Bu vesayetin banka-borçlu-alacaklı- icra müdürlüğü arasında cereyan eden bu önemli ilişki ve uyumsuzluğa kayıtsız kalması olanaksızdır.

Mevcut deneyimler, bu ilişkiyi idare eden içtihatların bilimsel görüşlerle aynı istikameti tercih ettiği yönündedir. Yargıtay, böyle bir alacağın haczi için alacağın somut olmasını önerirken, soyut veya olası alacakların bu yöntemle haczini soğuk karşılamaktadır. Mesafe koyulan bir diğer husus, ihbarnamenin tebellüğ edildiği anla sınırlı bir sorumluluğa yakılan yeşil ışıktır. Bu bakış açısı, ihbarnamenin tebellüğ edildiği anda banka nezdinde olmayan bir alacağın, bu yöntemle haczini yasaklarken, olası tahakkukların kesilmesi ve icra dairesine gönderilmesini yeni müzekkerelerin işi olarak belirlemektedir. Böylece, zamanı alacağın doyurulması için güçlü bir engele dönüştürerek, 89.maddenin bankalar söz konusu olunca mevzi kaybetmekte yahut işlerlik olasılığını neredeyse sıfırlamaktadır.

d) Yeni uygulama:

Bu meseleye duyarsız kalarak, uygulamadan memnuniyetini örtülü de olsa dile getirirken, yapılan iyilik şu olmuştur: Yasama, bankalar nezdindeki alacakların haciz olanağını haciz müzekkerelerinin muhatabını toplulaştırarak ya da başvuruları yek elde toplayarak genişletmiş oldu.

Buna göre, borçlunun herhangi bir bankadaki alacağını haczi için şubeler muhatab alınmak ya da tek tek şubeler nezdinde başvuru ve girişimde bulunmak yerine, ilgili bankanın oluşturacağı bir üst kurula yapılan başvuru ile yetinilmesi sağlanmış oldu.

Böylelikle bu kurula yazılan tek müzekkere veya ihbarname ile borçlunun muhatab banka nezdindeki hak, alacak ve hesaplarındaki paranın haczine imkân tanınmış olacaktır. Kurulun merkez ve tüm şubeler adına yanıt vermek ve yanıtın bağlayıcılığı, meşru ilgililer ile müdürlüğün rahat soluk almasını kolaylaştırmaktadır. Bu şekildeki yaklaşım, şeklide olsa bu güne değin yazılan sayısız müzekkere yükünden alacaklı vekil ve icra müdürlüklerini kurtardığı gibi, müzekkerelere boğulan bankaların iş yükü harcama emek ve mesaiden tasarruf edilmiş olmaktadır.

Vekiller cephesinde sevinçle karşılanan, olumlu bulunan bu gelişmeyle alacaklılar, yazılan tek müzekkere ile muhatapla münasebet kurulmuş olacak, cebri icra usul ekonomisine yaslanarak, alacağın olabildiğince az masraf, makul süre ve minimum kaynakla tahsili gerçekleşmiş olacaktır. Yasa yapıcının aktüel bu değişiklikten umarı bu olmakla birlikte, pratiğin bu meramı ne denli sahaya aktaracağı veya yozlaştırma ustası pratiğin bu beklentiyi nasıl karşılayacağı da meçhuldür.

Yukarıdaki paragrafta dilimiz döndüğünce ifade ettiğimiz üzere, bankaların bankacılık mevzuatına ziyadesiyle güvenerek oluşturdukları, ilkin öğreti(?) bilahare de içtihatlarca epeyce desteklenen ihbarnameleri, cebri icranın egemenlik sahasında çıkarma çabası, ihbarnamelerin işlerliğini ve verimliliğini artırmaya yönelik bu değişiklikle ciddi bir çelişki yaşamaktadır. Bu çelişkinin başvuruları aynı şemsiye altında toplayan üst kurulun etkinliğini şeklen düzenleyen ve buradan verim bekleyen yurttışı ne denli memnun edeceği kuşkuludur.

Buradan bakıldığında önemli bir kazanç gibi görünen bu yeniliğin, itibarıyla beklentileri bankacılık mevzuatının banka mudi ilişkisini göklere çıkaran lisan ve pratiği karşısında çaresiz kalacağı çok geçmeden anlaşılacaktır.

e) Cebri İcranın Soluk Alması/ Haciz İşlemlerinin Verimli ve Etkin olması:

Cebri icranın hileli ve örtülü işlemlere işleyebilmesi, evvel emirde Bankacılık Yasası'nın kötü bu yorumunun terk edilerek, özel ilişkilerin kamusal beklentileri karşılar bir yanıt vermeye amade olması gerekir. İhbarnamelerin verimliliği, onların muhatabına hızlı ve güvenli ulaşmasından ziyade, alacaklıyı samimi olarak doyuracak ya da aradaki varsayımsal güveni pekiştirecek bir reflekse ihtiyaç duyar. Dolayısıyla alacaklıların şekli açıdan cebri icra işlemlerini rahatlatacak bu düzenlemeye sırtını yaslamaları hayal kırıklığı yaratacağa benzemektedir.

12. İSTİHKAK BAĞLAMLI SORUNLAR/İSTİHKAKIN MUHAFAZAYI ÖNLEYEN İŞLEVİ/ÖNERİLEN ÇÖZÜMLERLE MAHCUZUN KADERİ(20):

Bu düzenleme özne bağlamli göreceli bir ilişmezliğin kapılarını aralamaktadır. Üçüncü kişi nezdinde olup da istihkaka konu edilen mahcuzun, üçüncü kişinin talebiyle buluşması koşuluyla muhafazadan istisna kılınmaktadır. Böylece üçüncü kişi nezdinde olup da üzerinde hak iddia edilen ya da üçüncü kişinin gıyabında, lehine bir başkası tarafından istihkak iddiasına konu edilen malın, yedi emin sıfatıyla kabulü halinde üzerindeki haciz baki kalmak kaydıyla malın muhafazası, mal üzerindeki uyuşmazlık çözülünceye değin ertelenmektedir.

Anılan mal, dava sonuçlanıncaya değin satıştan ayrık tutulmasıyla birlikte, satılmasından kaynaklanan teknik sorun ve risklerin etkisinden çıkarılmaktadır. Bu çözüm şekli muhafazanın maliyeti ile ihtilafı taşınırın satılmasından neşet eden ağır etki ve sonuçları ortadan kaldırmakla isabetli bir çözüm görünümündedir.

Ancak, borçlunun üçüncü kişilerle örtülü bir ilişki kurarak, mahcuzun ilişilmez kılması muhtemeldir. Bu ihtimal, risklerin yarısının doğru bir şekilde yönetilmesiyle etkisiz kılınabilir. Malın yedi emin sıfatıyla kabulü, yedi eminliği ceza doktrinindeki karşılığı, bu alandaki tehlikeyi sınırlandırılmış eden bir başka önlem olarak telakki edilebilir.

Asıl icra dairesinin görev alanı dışında muhafaza edilen araçların, en yakın icra müdürlüğüne teslim edilmesi, muhafazanın maliyetini, harcanacak emek ve mesaiyi minimize eden ciddi bir yenilik olarak telakki edilebilir. Bu bakış açısı, idari birim ile icra dairesi arasında mahcuzun tarafında hareket kabiliyetini artıran bir kolaylıktır.

---

13. SATIŞ SÜRELERİNİN TENKİSİ/SÜREDEN KISARAK MALLARIN DEĞER KAYBIYLA MÜCADELE:

---

a) Sürelerin yarıya inmesi:

Menkuller için satış isteme süresi hacizden itibaren altı ay, gayrimenkuller için ise bir yıl ile sınırlandırıldı. Böylelikle alacaklının alacağına kavuşması konusundaki savsama ile bu süreci zamana yayma gibi aşkınlıkları önlenmiş oldu. Satışla ilgili kontrol yetkisine getirilen zaman bağlamı bu tahdidin bir diğer sonucu ise, muhafazaya alınan malın korunamaması ya da değer kaybını zamanla örselenmesinin önüne geçme çabasıdır. Koruma koşullarının malın değeri üzerindeki olumsuz etkisi, zamanın aşındıran gücüyle nispi bir mücadele kendisini anılan değişikliklerle karakterize etmiştir.

Alacaklının kötü niyetli girişimleri, mal ya da mülkiyet hakkı üzerinden kurduğu baskının ömrünü kısaltarak tasarruf iradesini netleşmesini amaçlayan bu düzenlemenin menfi yanı ise, borçlunun bir ihtimal bu süre zarfında yapacağı sulh görüşmesi ya da ödeme zamanının aynı ölçüde daralması olarak ifade edilebilir.

Alacağın olabildiğince erken ve değeri muhafaza edilerek tahsiline dönük bu niyet, muhafazanın yaratacağı maliyet, bakım giderleri gibi değerle yoğun ve doğrudan bağı olan amillerin etkinliğini kırarak, kısa yoldan bahaneleri de enterne ederek, takibin verimliliği ile etkinliğini sağladığı kanısındayım.

Bununla bağlantılı bir diğer husus, alacaklının tasarruf yetkisini aşkın kullanacak veya kontrol hakkını kötüye kullanmasını önleyecek olan satış talebi üzerindeki kurduğu baskıdır. Buna göre talebin kanuni sürede yapılmaması, satış için lazım gelen giderin on beş gün içinde depo edilmemesi ve nihayet geri alınan talebin kanuni süre içinde yinelenmemesi halinde mal üzerindeki haciz

kendiliğinden kalkar. Maddenin devamı, alacaklıya mahcuzun satılmasından feragati bir kezle sınırlamaktadır.

Böylece alacaklının satış, tahsilât iradesinin muhkemliği sınanmakta, takibin etrafında dönmesinden kaynaklanan aşkınlıklar frenlenmektedir. Tasarruf ilkesinde bir başka kırılmaya yol açan bu bakış açısı, alacaklıyı istikrarlı ve disiplinli eylemeye icbar ederken, öngörülen sürenin vazgeçmeyle birlikte optimum kullanılmasına olanak tanınmaktadır.

Burada dikkatten kaçmaması gereken husus; haczin kalkmasını gerektiren nedenlerden satış için gerekli giderin yatırılmaması konusundaki düzenlemedir. Mahkemeye hatırı sayılır uyuşmazlıkların bu nokta veya buradaki kusurlar üzerinden intikal etmesi, alacaklı ile icra müdürlüğünü içtihatlarla disipline eden Yargıtay'ın, oluşan kuşkuları ortadan kaldıran bir çizgide yürümemesi duraksamaları artırmaktadır. Temennimiz, Yasa'nın açık söz ve söyleminin net uygulamalarla gerçeğe dönüştürülmesidir. Yatırılacak gider konusunun kuşkulu kalması, eksik gider gibi parametrelerin yeni tartışmalar yaratması ve bu tartışmanın halli ile harcanan enerji sarfı, bu düzenlemenin zamanla olan imtihanını başarısız kılacaktır.

Öte yandan tescilli mallar üzerindeki haczin çözülmesi ve malların özgür kalması halinde bunun fekki ödevinin, kayıt kurumuna bırakılması eylemli ve hukuki olarak ortadan kalkan haczin bu kurumun harekete geçirilmesine veya periyodik sorgusuna değin geçecek süre kadar devam etmesi, mülkiyet hakkını sınırlamaktan başka, geleceğin tayin edeceği başkaca bürokratik veya hukuki sorunlara gebe olacağını tahmin ediyoruz. Doğrusu otomatik olarak kalkan haczin, icra müdürlüğünce ilgili kuruma kendiliğinden bildirilerek sorunun doğurmasını önlemektir.

Benimsediğimiz ve isabetli addettiğimiz diğer seçim, alacaklının kusuruyla ortadan kalkan haciz ve muhafaza giderlerinin, kusurlu olan alacaklı tarafından üstlenilmesidir. Hiç kimsenin kendi kusurundan yararlanarak hak elde edemeyeceğine ilişkin prensip ihtiyaç duyulan bu yerde ortaya çıkarak işlevini hakkıyla yerine getirmesi sevindiricidir. Bu alacaklının tasarrufunun samimiyetini test eden veya alacaklının iradesini ve eylemlerini kontrole alan sağlıklı bir güvencedir.

---

15. ELEKTRONİK İHALE OLANAĞI/KLASİK İHALE:

Yasanın dikkati çeken önemli söylemlerinden bir de elektronik ortamda pey sürülmesine olanak tanınmasıdır. Bu alternatif veya ek olanak, klasik pey sürme fırsatını bertaraf eden ya da bilinen pey sürme imkânını ortadan kaldıran bir mani olarak telakki edilemez.

İhale gününden önceki bir kronolojik aralıkta dileyenlerin masa başında ihaleye katılmalarına imkân veren bu düzenleme, yerinde ve eylemli ihalenin yaratacağı avantajı kullanmaktan uzaktır. Elektronik yolla bu şansını kullanacakların tercihlerine kalmakla birlikte, satışın bu imkâna kavuşması, menkul veya gayrimenkulün oldukça geniş bir alıcı kitlesi tarafından değerlendirilmesine kolaylık tanımaktadır.

Ancak elektronik ortamda pey sürenlerle ihaleye yerinde katılanların yekdiğerini nasıl kontrol edeceği ya da yarışan payların yekdiğerini nasıl göreceği konusundaki belirsizlik, değerlendirme alanını genişleten malın, gerçek değerini bulması konusunda olası kuşkulara gebedir. Bu konunun yasa metninde yer almaması doğal olmakla birlikte, konunun yönetmelikte yeteri kadar açıklığa kavuşmaması, beklenen hedefin yakalanmasını yeniliğin amacıyla buluşmasını önlemekle kalmayacak, teknik bazı sorunların desteğini alan yeni ihtilaflara göz kırpacaktır.

Bunu saydamlığın bir parçası veya desteği olarak benimsemek, evvel emirde elektronik ihale ortam ve alt yapısının mükemmel şekilde işlemesi koşuluna bağlıdır. Yıllardan arda kalan deneyimler ve yargıçlığın kazandırdığı sezgi, masa başındaki peyle yerinde peyi yarıştıracak bilgi ve birikim noksanlığının yargının başına çokça iş açacağını göstermektedir.

Alacaklı dışındakileri pey sürme için teminat vermeye icbar eden akıl isabetli bir tercihte bulunmaktadır. Pey oranının yüksekliği göreceli olarak telakki edilebilir. Yüzde yirmilik teminat, satışa iştirakin tabanında ciddi bir daralmaya yol açarken, ihalenin belli bir odağın elinde toplanmasına yol açabilirken, teminat nispetine irtifa kazandırılması, ihalelerin ömrünü ve verimliliğini artırabilir.

Malın özellikleri, satış koşulları ile satışın güvenliğine ilişkin itiraz, şikâyet ve eleştiri hakkı ya da bu sürecin denetlenmesine önemli katkısı olacak bildirimlerde meşru ilgililerle kurulacak iletişimde tebliğ adres ve almaşıklarında yaratılan almaşıklar, kanun yolu veya mülkiyet hakkının korunması olanaklarını bir hayli büzmüştür. Mülkiyet hakkı ile sözleşmeden neşet eden alacak hakkı arasındaki yarışın tebligat üzerinden, alacak hakkından yana bir seçimle son bulması, borçlunun alacağı ilave bir darbeyle çöküşünü hızlandıracaktır.

SONUÇ

2004 sayılı yasayı değiştiren 6352 sayılı yasa hükümleri özü itibarıyla var olan ancak, kötü örnek ve içtihatlarla desteklenen yoz uygulamanın, getirilen hükümlerle kendisine gelmesini sağlamaktan öte bir anlam taşımamaktadır. Öteki ifadeyle uygulamanın kerameti kendinden menkul pratikleriyle askıya alınan hak ve özgürlüklerin yeniden hatırlatılmasıyla özdeş bu ahkâm, daha çok alacaklıya ve borçluya seslenerek yozlaştırılan deneyimlerle askıya alınan özgürlüklere duyarlı olunmasını, zıvanadan çıkan icranın disipline edilmesini, attığı rötuşlarla hukukun içinde tutulmasını istemektedir.

İşlem ve eylemler üzerindeki kuşkuyu aşmayı hedefleyen bu normların yeniliğinden ya da yapılanın bir revizyon olduğundan söz etmek mümkün değildir. Normlar hiyerarşisinin tepesine oturan, Sözleşme'den, en somut norma değin hemen her yerde saydamlığı diline dolayan dizgenin bu isterinin, uygulama tarafından tereddütsüz askıya alınması karşısında dilini yutan, yetersiz kalan, eli kolu bağlı bir idare ve müeyyide sisteminden neşet eden kusurların, yeni olduğu savlanan düzenle nasıl aşılacağına zaman ve uygulama karar verecektir.

Herkes bilir ki; en mükemmel cihazların gizil gücünü, kabiliyet ve yetkinliğine hayat verecek olan ehil eller, vicdan ve vicdanın yönettiği eylemdir. Vicdanları disipline edemeyen bir dizgenin teorik söylemlerinin hak ve özgürlüklere edindireceği zerre-i miskal kadar bir kazanım olamaz.

Bu yasanın, hala erişim engelleri ve öznel hakların korunması önündeki engelleri tümüyle temizlediğinden söz etmek ne yazık ki mümkün değildir. Daha da önemlisi takip hukukunun meşru ilgilisi olmayan devletin, takip hukukundan neşet eden nemaya el koyması, elde edilmesi planlanan nemaların hangi banka nezdinde, nasıl muhafaza edileceği ve harcamanın usul esasıyla tüm bunların hukuki ve meşruluğu konusundaki kallavi sorular, ne yazık ki ikna edici ve inandırıcı yanıtlar bulmakta güçlük çekmektedir.

İşlemleri merkezi kayıt sistemiyle yaşamaya icbar eden bu anlayışın, kayıt sisteminin dillendirilen, ancak yanıt bulamayan sorunlarını, işlerlik yeteneksizliğini ve hukuka yetişemeyen, onu çözmekte zorlanan özü ve şimali, yenilik olarak lanse edilen bu düzeneğin erimesini önlemeyecektir. Bürokratik vesayet karşısındaki suskunluktan yararlanan sözde yeniliğin, fazla bir ömre sahip olmayacağını zaman gösterecektir.

Yönetici tekeline elinde tutan Bakanlığın, objektif ölçütlere yaslanan seçimi ile bu seçimle yetki kullanmaya başlayan idarecilerin hukuka bakış açısı, hak ve özgürlükler karşısındaki tutumu ve icra işlemlerinin yaşamlarla olan bağ ve ilişkisi karşısındaki tavrı, yazgıya hükmeden bir diğer edendir.

İcra Mahkemelerinin, icra işlem eylem söz ve davranışlarını kavrama, gözetme, disipline etmedeki zaafı alışkanlığını sürdürdükçe, umarların gerçeğe

dönüşmesi, Günyüzü görmesi mümkün olmayacaktır. Teorik potansiyel ya da rezerv, yeniliğin yinelik olduğu konusunda güçlü kanıtlar sunmaktadır. Bunun aksini savunmaya takip hukukunun teorik dili ya da kanunların özü yalanlamaktadır.

Yedieminlikle işbirliği yapan bir uygulamanın, mülkiyet hakkını bertaraf eden bir işlemi önlemesi karşısında, yasanın yapacağı çok şey olduğunu varsaymak abesle iştiraldir. Saydamlık iddiasındaki bir yasanın, evvel emirde alacaklı ve borçluya ait olması gereken nema üzerindeki tasarruf hakkını geri çekmesi, güven tazeleyecektir.

Yasanın aşkın hacizleri önleyen paradigması tanıdık. İnsanla yaşıt barınma hakkını görmezden gelen uygulamaya, insani bu ihtiyacı anımsatmak, eş zamanlı olarak arsız uygulamaların varlığını ikrar etmektir. İkrarın etkili olabilmesi, uygulamayı disipline edecek hukukun içinde tutacak, hadleri aşanları sayısız araç ve imkânları kullanarak hukukun içine çekecek güçlü ve samimi felsefeye ihtiyaç duyar.

Bunlara rağmen düzenlemenin lokal bazı tedbirler olarak, takibin bayatlamasını önleyen rol ve işlev üstlendiğini söylemek mümkündür. Ancak teminat limitlerinin hala ihale ve hak arama hürriyeti önüne dikilmesi, satış tabanında ve değerinde ciddi büzülmelere neden olacak bir potansiyel olduğunu unutmamak gerekir.

Bankaların mudilerle işbirliğini, bankacılık hükümleriyle kılıflama pratiğine özlü, etkili ve kalıcı bir çözüm getirilmemesi, cebri icranın gücünü örseleyen onu güç karşısında çaresiz bırakan önemli bir noksanlıktır. Cebri icranın yenilik sayılması, toplumsal inançta kırılmaya yol açan ve eşitsizliği çaresizliğe tahvil eden bu sorunu aşmasına bağlıdır. Makyaj niteliğindeki çarelerle, devasa sorunları peçeleme, iddiası yenilik olan bir paketin işi olmamalıdır.

Yararlı olması dileğiyle...

